24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6440 15 ՄԱՐՏ 1907 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 ՍԷՖԷՐ 1325 28 MARS 1907 24me année № 6440

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրք.
ՓՈՂԱՏԱՐԻ ԾԱԽՍԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
20 հատ 1 դրուշենց փուլ
1 մեճ.ի հաշուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درسعادتده غلطه‌ده اره ولك غزته‌سی اداره خانه‌سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՄԵԾ ՊԱՀՔԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔԸ

Ոչ քարոզ և ոչ հոգեւոր-բարոյական թելադրութիւն է որուն վրայ պիտի խօսինք այս յօդուածին մէջ։ Իրաւ է թէ Մեծ Պահքը ամէնէն աւելի յարմար ժամանակամիջոցն է այդ կարգի կրօնական նիւթերու վրայ խօսելու, բայց միայն ատոնք չեն որ կրնան Մեծ Պահքի պատշաճ խորհրդածութիւններ ներշնչել. կան դեռ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր պարագաներ՝ արժանի ի յայտ գալու և լուսաբանուելու։

Մեր նախնիք երբ Մեծ Պահքը պարտադիր ըրած են Հայ Եկեղեցւոյ զաւակներուն, անկարելին չէ որ պահանջած են անոնցմէ, այլ նկատի առած են որքան անոնց հոգեւոր-բարոյական կենցաղը՝ նոյնքան և անոնց նիւթական-տնտեսական կացութիւնը, որ յոյժ պատշաճ վերաբերում մը ունին իրարու նկատմամբ, վասն զի Մեծ Պահքի ժամանակամիջոցը կը զուգադիպի տարւոյն ճիշդ այն եղանակին որ երկրին կլիման, Ֆիզիքական հանգամանքը և տնտեսական կացութիւնը ինքնին կարծես բնական հարկ ու պահանջ կը դարձնեն ուտիքի յատուկ կերակուրներէ հրաժարում, որքան հոգւոյ նոյնքան մարմնոյ շահուն համար։

Մեր հեռատես ու շրջահայեաց նախնիք, իրենց բնակավայրի բնական և տնտեսական պայմաններուն քաջածանօթ՝ գիտեր են թէ մարտ ու ապրիլ ամիսները՝ որոնց վրայ կը տարածուի սովորաբար Մեծ Պահքի շրջանը՝ կենդանական սնունդի ամէնէն անյարմար ժամանակամիջոցն է, զի ընդհանրապէս այդ ամիսներուն մէջ կը պատահի այդ միջավայրին կլիման ու բարեխառնութիւն ունեցող երկիրներուն մէջ ուտելի կենդանիներու, գլխաւորապէս կովերու և ոչխարներու ծնունդը, կաթնատուութիւնը ու ձագերու նախնական աճողութիւնը, որոնք չեն նպաստեր բնականաբար մսեղէն սննդառութեան։ Եւ չմոռնանք ըսելու թէ ինչպէս մեր նախնեաց ատենը՝ նոյնպէս մինչեւ այժմ Հայ Եկեղեցւոյ զաւակներուն գործածած միսը սովորաբար ոչխարինն ու կովունն է, իրենց տեսակներով։ Իսկ խոզի միսը բնաւ չէին ուտեր ու այժմ ոչ կը մսուցուի և ոչ կ'ուտուի նոյն զաւակներուն մէջ։ Իրաւ է թէ յիշեալ կենդանիներու արուները ու ամերջները (ամուլ մնացածները) տրամադրելի կրնան մնալ, բայց տեղական կլիմային յատուկ մերձաւորապէս վեցամսեայ ցուրտն ու ձմեռը այնքան վտիտ ու նիհար կը ձգեն բոլոր կենդանիներն առհասարակ, որ գարնան առաջին երկու ամիսներուն մէջ ուտելու բնաւ չեն յարմարիր։ Թող որ տարւոյն միւս բոլոր ամիսներուն բաղդատմամբ սուղ ու անմատչելի կ'ըլլան. ինչպէս այժմ նոյնպէս անցեալին մէջ միշտ այդպէս եղած է։

Կը հետեւի ուրեմն թէ Մեծ Պահքի շրջանին մէջ մսէ հրաժարման հրահանգը կատարելապէս համապատասխան է տեղւոյն տնտեսական, Ֆիզիքական ու նիւթական պայմաններուն և կը ցուցնէ միեւնոյն ատեն աշխարհիկ իրերու, մանաւանդ շահերու ալ գիտակից ըմբռնում. մէկ խօսքով տնտեսագիտական ու բնախօսական հմտութիւն, որով օժտուած ըլլալու ապացոյց տուած են իրենց այդ կարգադրութեամբը Մեծ Պահքը սահմանող Հայրերը։

Բայց, ինչպէս յայտնի է, Հայ Եկեղեցին ձուկն ալ պահք ըրած է։ Ատոր ալ պատճառը շատ բնական է. նախ որ ծովէրէ զուրկ բնակավայրի մը ժողովուրդներուն համար ձկնեղէնէ հրաժարումը մեծ զրկանք մը չէ. երկրորդ որ գտնուած մէկ քանի լիճերու և գետերու ձուկերուն ալ արգասաւորութեան ժամանակն է այդ միջոցը, որով շահաւէտ հեռատեսութիւն մը ենթադրել կուտայ ձուկէ հրաժարման պատուէրը։

Գալով իւղեղէնի ու կաթնեղէնի, նոյնպէս սովորաբար այդ երկու ամիսներուն մէջ է որ կենդանեաց նորածին ձագուկները աշխարհ կուգան և իրենց նախնական սննդառութեան էական ու տարրական նիւթին — կաթին — պէտք ունին, որ եթէ մարդոց համար գործածուէր մեծ մասամբ, անոնք պիտի զրկուէին այնպիսի ատեն մը՝ երբ ճարակելու դեռ արօտ չէր բացուած, կամ դեռ խիստ անբաւական պիտի գար։

Աւելորդ է ըսել թէ իւղը, որ կաթէն առաջ կուգայ, նոյն համեմատութեամբ քիչ պիտի ըլլար, որքան կաթը նորածին ձագուկներուն յատկացուած մնար։ Այլ վերջապէս պահք սահմանողներու մտքին ու նպատակին մէջ մարմինը հաճոյալի կերակուրներէ քանի մը շաբաթ զրկելով, հոգեւոր զօրութեան ուժ տալու նկատումն ալ կար բնականաբար, զոր պէտք չէ բոլորովին անտես ընել։

Միւս կողմէ, սակայն, առժամապէս մսեղէն ուտելիքներէ դադարումը իր առողջապահիկ արդիւնքներն ալ ունի, ինչպէս կը պնդեն այժմ կարգ մը բնախօսներ, որոնց մէջ բոլորովին մասնաւորութիւնը ջատագովողներ ալ կան։ Ո՛վ գիտէ թէ պահք սահմանողներուն մէջ այդ տեսակէտին ծանօթներ ալ չկային, որոնք համակերպած էին այդ օրէնքը դնելու նոյնքան նախանձախնդրութեամբ, որքան փոյթ ու եռանդ ունեցած են կարգ մը այնպէս մտածողներ, թէ պահք բռնողները մարմինին զրկած, ճնշած ու հոգիին զօրացուցած և կազդուրած կ'ըլլան։

Այլ տեղական բուսականութիւնը կենդանական սննդառութենէ զրկման փոխարէնը այնպէս լիուլի կը լեցնէր որ պահոց կերակուրներու կատարելագործեալ դրութիւն մը առաջ բերած էր. և այդ՝ առանց կարօտ ձգելու երբեք արտաքուստ սննդեղէններու ներածման։ Բուսաբանական հիանալի հմտութեամբ տեղական բերքաւոր բոյսերու մէջէն ընտրած էին խիստ հին ժամանակներէ ի վեր հարիւրաւոր տեսակներ իբրեւ սնունդի նիւթ պահոց օրերուն, ոմանք թարմ, ոմանք աղած կամ չորցած վիճակի մէջ պահածոյ։ Եւ ատոնց ամէնուն համեմատ ուտելու այլ և այլ միջոցներ սահմանած էին, ինչպէս և եփելու կամ համեմելու զանազան մեթոտներ։

Գալով պահքի իւղեղէնին, ինչպէս յայտնի է, գլխաւորն է ձէթ կամ ձիթաիւղ, բայց այն երկիրներուն համար ուր ձիթենին կը բուսնի, ինչպէս և անոնց համար, ուր այդ իւղը դիւրաւ կը ներածուի։ Բայց երբ մեր նախնիք Մեծ Պահքը ինչպէս և միւս պահքերը կը սահմանէին, գիտէին թէ Հայ Եկեղեցւոյ զաւակներուն բնակած միջավայրը ո՛չ ձիթենի ունէր և ոչ արտաքուստ ներածելու սովորութիւն կամ դիւրութիւն կար։ Այլ բնութիւնը օժտած էր զայն բուսական ուրիշ նիւթերով, որոնք ձէթին կամ ձիթաիւղին պակասը առաւելութեամբ կը լեցնէին։ Կտաւատ, կանեփակ (զօլզա), կնճիթ (սուսամ), մանաւանդ ընկոյզը կուտան այնպիսի իւղեր՝ որոնց վարժուողը երբեք միտքը չի բերեր ձիթենիին իւղը։ Եւ բոլոր անոնք որ պահք կը բռնէին, սիրով ու ախորժով կ'ուտէին, ինչպէս և այժմ կ'ուտեն պահեցողութիւն ընողները գաւառային կեդրոններու մէջ, այդ իւղերէն մէկ կամ միւսը և կամ ամէնքն ալ։ Կտաւատի իւղը (պէզիր եաղը), կանեփակի իւղը (զօլզա), կնճիթի իւղը (շիրիկ կամ սուսամ եաղը) և ընկոյզի իւղը (ճեվիզ եաղը) որ ամէնէն յարգին ու սուղն է, երկար դարերէ հետէ ծանօթ էին մեր նախնիքներուն՝ իբրեւ սնունդի նիւթ, և մեծ ճարտարութեամբ առաջ կը բերուէին բոլորովին տեղական արհեստագործութեան միջոցներով։ Իրաւ է թէ հիմա փոխադրութեանց դիւրութեան և՛ ճաշակներու այլազանութեան պատճառով, ձիթաիւղը մուտ գործած է ամէնէն հեռաւոր նահանգներն անգամ և կը գործածուի գլխաւորապէս իբրեւ պահոց կերակուրի նիւթ. սակայն հին ատեններ իսպառ անծանօթ էր այն կողմերուն, և մեծ սպառում չունի այդ տեղերը։ Իբրեւ իւղալից հունտ՝ վերոյիշեալ չորս նիւթերն են որ կը տիրեն պահեցողութեան շրջանին մէջ սննդական տարրերուն վրայ։

Իսկ ատոնց պատրաստութեան եղանակը այնքան հետաքրքրաշարժ է որ կ'արժէ յատկապէս անոր վրայ անդրադառնալ օր մը։ Այլ առ այժմ կը բաւականանանք ըսելու թէ մասնաւորապէս ընկոյզի իւղը երբ մաքուր հանուած ըլլայ և մաքուր ամանի մէջ պահուած, գերազանցապէս կը մրցի Աթենասի տունկի (ձիթենիի) իւղին հետ և կը յաղթէ անոր իր անժխտելի առաւելութեամբը։

Սակայն մինչ այս ամէն կերակրեղէնները կան Պահքի յատուկ, Պահքը ինքնին անհետանալու վրայ է։ Գաւառական գրեթէ բոլոր քաղաքները վարակուած են Պահք լուծելու ունակութեամբ։ Գիւղերն ալ հետզհետէ կը հետեւին անոնց։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Պ. ՉԻՖԹԷ ՍԱՐԱՖԻՆ

Մասիսի վերջին թիւին մէջ, Պ. Չիֆթէ Սարաֆի Քննադատութեան մը քննադատութիւնը խորագրով, դրոշմուած չորսուկէս երեսնոց յօդուածը կարդացի։— Երիտասարդ գրագէտը ցափառուկ տաղերով հրապարակ կուգար այս անգամ բուռն տենչով մը քննադատելու (*) Արեւելքի մէջ գրած վերջին յօդուածս («Փրէտէրիք և Լէա» տե՛ս Արեւելք թիւ 6425) և Մարսէլ Բրէվոի պաշտպան հանդիսանալով կը ցանկար հրապարակաւ ծանուցանել թէ ինք այդ աշխարհածանօթ և հռչակաւոր հեղինակին բոլոր գործերը կարդացած է։

Պէտք է խոստովանիմ թէ Պ. Չիֆթէ Սարաֆի այդ յօդուածը, ինչպէս շատերուն՝ նոյնպէս ինծի ալ զարմանք չպատճառեց բնաւ, քանի որ առաջին անգամը չէր որ այդքան անտեղի և սին հարց մը կը դիմաւորէինք մեր լրագրութեան մէջ, մանաւանդ վերջերս, ուր չափազանց տաղտկալի հանգամանք մը ստացան գրական և լեզուաբանական վէճերը։

Սկզբունքս չէ բնաւ գրական վէճերու մէջ մտնել, ոչ ալ կը փափաքիմ պատասխանել ինծի դէմ եղած յարձակումներուն, մանաւանդ գրական յարձակումներուն, ուր դուն ուրեք կը յարգուի գրողին անձը և արժանիքը։ Այո՛, չեմ ուզեր գրական վէճերու մէջ մտնել, նախ՝ որովհետեւ ժամանակս չի ներեր, և երկրորդ չեմ ուզեր անտեսել և բռնաբարել ընթերցող հասարակութեան իրաւունքը։ Այսու հանդերձ, մարդս շատ անգամ կը հանդիպի այնպիսի տափակ ու անհեթեթ գրութիւններու, որոնք մէկդի դնել կուտան պահ մը իր անտարբերութիւնը և կը ստիպեն զինքը երկու խօսք ուղղել անոնց որ անկ է։

Շատ ուրախ եմ, Պ. Չիֆթէ Սարաֆ, որ Բրէվոի բոլոր գործերը կ'րդացած և մարսած էք։ Ընթերցասիրութիւններդ գովելի է. սակայն այդպէ՞ս պիտի դատէիք արդեօք այդ գրչի վարպետին գործունէութիւնը։ Դուք որ գրական մեծ կարողութիւն մը ունենալ կը յաւակնիք, այդպէ՞ս պիտի ըմբռնէիք և համաձայնեցնէիք իրարու հետ բարոյական և գրական սկզբունքները։ (*) Բրէվոի բոլոր գործերուն կրնաք հաւնիլ և անոնց մէջ ուզածնուդ չափ «հոգեբանութիւն և խոր ծանօթութիւններ» գտնել ձեզի համար, սակայն պէտք է գիտնաք թէ ձեր ձեզի կը պատկանի և ոչ ընդհանուրին դատողութեան։ Ինչպէ՞ս կ'ըմբռնէք ո և է գրական երկի մը արժանիքը. ինչպէ՞ս կը գնահատէք զայն։ Եթէ ձեր անձնական աչքով կը նայիք անոր վրայ, և ձեր գաղափարներուն և ըմբռնումներուն կը յարմարցնէք անոր պարունակած վարդապետութիւնը, ան, ինչպէս որ ըսի, թո՛ղ ձեզի մնայ։ Գրականութեան մէջ ճշմարիտ դատողութիւնը կը պահանջէ որ «ամէն տեսակ նկատողութիւններէ զերծ՝ իբր չէզոք անձ մը, ո՛չ մեր՝ այլ ընդհանուրին աչքովը նայինք ո և է երկի մը վրայ, ընդհանուրին միտքովը քննենք զայն և ընդհանուրին սիրտովը զգանք անոր պարփակած կիրքերը, յուզումները և զգացողութիւնները»։ Այս կարգի դատողութիւնն է որ բոլոր գրական գործերը, օգտակար և վնասակար, գեղեցիկ և տգեղ, հաճոյալի և անհաճոյ հատորներու կը դասաւորէ։ Այսպէս, Պ. Չիֆթէ Սարաֆ, Մարսէլ Բրէվոի բոլոր գործերը կրնան մէյմէկ հրաշալիքներ ըլլալ ձեզի համար, և տակաւին, պէտք է գիտնաք թէ անոնք (ոչ անշուշտ ամէնքը՝ այլ մէկ քանին) ուրիշներու համար վնասակար ըլլալէ չեն դադրիր բնաւ։ Իր ամէնէն բաց գիրքերը, Les demi-Viergesը և Cousin Lauraն իր ամէնէն բարոյալից գործերը կրնան ըլլալ ձեզի համար, սակայն սա ալ չմոռնանք թէ՝ ամէնուն չէ տրուած այդ բարոյագիտութեան երեւակայական ուժը և ամէն ոք չէ կրնար ձեզի նման, ամէնաստորին և ամէնալկոտ պատկերէ մը ամէնէն ազնիւ և ամէնէն բարոյալից դասը հանել։ Տակաւին պէտք է գիտնաք թէ մասնաւոր կարողութիւն մըն է այդ, որուն համար կ'արժէ որ հպարտ զգաք ինքզինքնիդ. ըստ իս՝ շատ լաւ կ'ընէիք եթէ ուրիշ գրականութիւններ ալ ուսումնասիրէիք և հոն գտնուող երկերն ալ վերլուծելով, է՛ն աղտոտ գիրքէն է՛ն բարոյալից դասը հանէիք և գրական հրապարակին վրայ «վրան-բաց» նկատուած գործեր չի ձգէիք բնաւ։

Եւ սակայն, ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ ձեզի նման փրանսական գրականութեան մէջ այդքան versé եղող անձ մը չի ճանչնար բնաւ Օկիւսթ Անտոէի նման նշանաւոր քննադատ մը և նոյն իսկ անոր ալ քար հանել կը փորձէ։ Ձեր գաղափարները կրնաք պաշտել որքան որ ուզէք, բայց շատ աւելի լաւ կ'ընէք եթէ քիչ մը քիչ անձնասէր ըլլաք, և ուրիշներու գաղափարներն ալ յարգել գիտնաք։ Ինչո՞ւ կը խորհիք թէ Օկիւսթ Անտոէի նման անձի մը կարծիքը մէջ բերելը «գրական առաքինութիւն մը չէ երբեք ու մարդ սխալներու և ծայրայեղութիւններու կ'առաջնորդէ»։ Ի՜նչ տեսակ տրամաբանութիւն է այս, Պ. Չիֆթէ Սարաֆ։ Ա՛յս եղաւ ձեր գրական այնքան բեղուն(*) տարիներու միջոցին ստացած փորձառութիւնը։ Ըստ իս՝ շատ ցաւալի կը գտնեմ։

Անգամ մըն ալ կը կրկնեմ, Մարսէլ Բրէվոի բոլոր գործերը իբր բարոյալից յանձնարարելի չեն բնաւ ո և է ընթերցողի որ հաճելիին չափ օգտակարն ալ կը փնտռէ և բարոյական ըսուածը գրգռումի և աղտոտ զգացումներու մէջ չի գտներ երբեք։

Չեմ ուրանար բնաւ, ինչպէս չեմ ուրացած մինչեւ ցարդ, թէ Բրէվօ գեղեցիկ և բարոյալից հատորներ ալ գրած է և այդ հատորները պէտք է կարդացուին, բայց երբ իր է՛ն աղտոտ և է՛ն բաց գիրքերը էն բարոյալից գործերը կը հռչակէք, ո՛ր աստիճանի գիտցած և հասկըցող մըն ալ ըլլաք, ասով միանգամ ընդմիշտ ծաղրելի կը դառնաք։ Այդքան լաւատես մի ըլլաք, Պ. Չիֆթէ Սարաֆ. գրականութեան մէջ և ձեր անձնական գաղափարներուն չափ ճշմարտութիւնն ալ յարգեցէք ու կոյր մի՛ մնաք անոր առջեւ։

Կը տեսնեմ թէ բաց գրականութիւնը չափազանց կը սիրէք. ըսելիք չունիմ այդ մասին. ճաշակի խնդիր է և ամէն ոք ազատ է իր ընտրութեանը մէջ։ Չէ՞ մի որ ձեր Միամիտի մը arkadaşlerին աղմկալից շարքն ալ մեր այս հետեւութիւնը կը հաստատէ։ Ձեր այն յօդուածները թերեւս աղմուկ կրցան հանել հրապարակին վրայ և ձեզի ալ գրագէտի մը համբաւը վերագրել. բայց երբ կը խորհիք թէ այդ միեւնոյն յօդուածներով կրցաք բարոյական փոքր դաս մը իսկ հանել, այդտեղ չափազանց կը սխալիք։ Եթէ ես չեմ կրնար «մարսել տակաւին ձեր գրականութիւնը ու չեմ կրնար հոն գտնուող հոլանի մասերը կարդալ առանց գրգռուելու», թո՛ղ խօսին անոնք որոնք մարսած են զանոնք ու ձեր տողերու մէջ պահուած բարոյական դասերը (*) կրնան զանազանել ու երեւան բերել։ Այո՛, Պ. Չիֆթէ Սարաֆ, գրական բարոյագիտութիւն ըսուած բան մըն ալ կայ, որուն առջեւ կոյր կը մնաք ու ձեր բնապաշտական գաղափարները յառաջ մղել կը ջանաք միշտ։

Այսուհանդերձ, դուք որ Փրանսական գրականութեան մեծ սիրահար մը կը դաւանիք ինքզինքնիդ, չէ՞ք յիշեր Պուալոյի այն երկու տողերը, որոնք այնքան յատկանշօրէն կը պարզեն գրագէտին բարոյական սկզբունքը և նպատակը.

Que votre âme et vos mœurs,
peintes dans vos ouvrages,
N'offrent jamais de vous que
de nobles images.

Այո՛, Պ. Չիֆթէ Սարաֆ, մարդ ոչ միայն դպրոցական դրասեղաններուն վրայ, ինչպէս որ դուք կը կարծէք, այլ այդ յարկէն դուրս ալ և նոյն իսկ անկէ դուրս, դեռ շատ սորվելիք բաներու կը կարօտի։ Անգամ մըն ալ կը կրկնեմ, բոլորովին ազատ էք Մարսէլ Բրէվոի գործերը սիրելու և նոյն իսկ պաշտելու ալ, կրնաք անոր գրականութիւնն ալ մշակել. բայց երբ հրապարակաւ կուգէք քննել անոր գործունէութիւնը, միշտ ընդհանուրին աչքովը քննեցէք զայն։

Շնորհակալ եմ ինծի տուած ձեր խորհուրդներուն համար, որով կարդալ և ուսումնասիրել կը յանձնարարէք ինծի. անհոգ եղէք, ատոնք էն սիրած հաճոյքներս են արդէն ու բնաւ չեմ ուզեր դատուիլ և հեռանալ ատոնցմէ։

Ո՛չ Մարսէլ Բրէվոի և ոչ ալ ձեզի բարոյականի և առաքինութեան դաս տալու յաւակնութիւնը ունիմ, նախ որ կարողութենէս շատ վեր է և երկրորդ՝ գործս չէ։ Այսուհանդերձ, բողոքութիւնը միշտ բողոքութիւն կը մնայ, թէ ամէնքս ալ, էն պարզ մանկանցուէն սկսեալ մինչեւ ձեր աշխարհածանօթ Բրէվոն, կրնանք այդ տեսակ դասերու պէտք ունենալ մեր կեանքի իւրաքանչիւր վայրկեանին մէջ։

Վերջին խօսք մըն ալ, եթէ կը ներէք։

Եթէ երբեք ուրիշ ո և է քննադատութիւն մըն ալ ընելու առիթը ունենաք, միշտ յարգեցէք գրական սկզբունքը և պաղարիւնութիւնը ձեռքէ մի՛ ձգէք։ Կրնամ պոլսական թերթի մը մէջ ճաբոնական Տարեգլուխին վրայ յօդուած մը ունենալ և անոր տակի թարգմանեց բառն ալ մոռցած ըլլալ, սակայն ինչո՞ւ այս կէտը այդ աստիճանի կը զարմացնէ ձեզ. արդեօք չափազանց տարօրինա՞կ բան մը կը տեսնէք անոր ներքեւ, այն աստիճանի չափազանց, որ մինչեւ Հիսարի բարձունքները հանել կուտայ ձեզ, «պզտիկ դեղին մարդիկները» գծելու համար հրաշագործ գործիք մը փնտռելու հոն։ Ջանանք լուրջ ըլլալ, սիրելի բարեկամ, եթէ չենք ուզեր ծաղրելի դառնալ։ Գրական պայքարներու մէջ պաղարիւնութիւնն ալ մի՛ կորսնցնէք. ինչ կապակցութիւն Ռ. Գոլէճի դրասեղաններուն և Բրէվոի գործերուն միջեւ։

Կարդացէք Պուալոյի l'Art Poétiqueը, տարակոյս չունիմ թէ շատ օգտակար պիտի ըլլայ ձեզի այդ հատորը։

Ահա առաջին և վերջին խօսքս, Պ. Չիֆթէ Սարաֆ. չեմ ուզեր ասկէ աւելի զբաղիլ այս տեսակ խնդիրներով, ինչպէս ըսի արդէն քիչ մը վերը։ Գալով ձեզի, կրնաք գրել որքան որ փափաքիք, միայն եթէ կուզէք բան մը ըսել և բան մը հասկցնել ընթերցող հասարակութեան, մի մոռնաք քիչ մը աւելի common sense մտցնել ձեր գրութեանց և գաղափարներուն մէջ։

Ու կը շարունակեմ ճամբաս, հանդարտ և անխռով։ Մի կասկածիք երբեք, Պ. Չիֆթէ Սարաֆ, ձեր աղմկալից և փառքով ու համբաւով լի պողոտան չեմ ուզեր փոխադրուիլ, միայն թէ ո՛ւր որ ալ ըլլաք, միշտ օգտակար ըլլալ ջանացէք և թող այդ ըլլայ ձեր փառքը, թող այդ ըլլայ ձեր համբաւը։

Ս. Ց. ՊԱՌԱՒԵԱՆ

Ռ. Գոլէճ

(*) Ծ. Խ.—Կ'երեւայ թէ Պ. Չիֆթէ Սարաֆ՝ Արեւելքի մէկ յօդուածագիրը քննադատելու իր աճապարանքին մէջ, Մարսէլ Բրէվոյի վէպերը չփոթեր է... Վարք Սրբոցին հետ։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —20—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸՍՈՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿԱՇԿԱՆԴՈՒԱԾ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Դ.

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

—Գնա՛ բանդ։ Տե՛ս խեղճը... Մարդուս կարեկցութիւնը կը շարժէ։

Մարքօ տի Սթապիա, կամ խօսակցութեան ձայն առնելուն կամ ինքզինքը մինակ կարծելուն պատճառաւ ուզեց նորէն տեսնել իր բարեկամին աշխատանոցը։ Դրան վարագոյրը մէկդի առնելով դուրս ելաւ։

Այսպէս, տեսակ մը քինախնդրութեամբ՝ որ ինքնաբերաբար կը պոռթկար, և տառապանքով մը որ կ'ուզէր անյայտ մնալ, Պ. տը Միրըվէր համր, տժգոյն ու պաղարիւն կերպով կը դիտէր իր առջեւ փռուած այդ երիտասարդին չիջած շքեղ մարմինը։

Տասնըութէն տասնըինը տարեկան պատանի մըն էր Մարքօ տի Սթապիա, տխեղծ երեւոյթով բայց լայն ուսերով։ Ջիղուտ ու զօրաւոր մարմին մը ունէր, իր վայելչութիւնը պահելով հանդերձ։

Իր դէմքը, երկար ձուաձեւի նմանութեամբ, Ֆլորենցեան տիպար մը կ'ընծայէր, յանկուցիչ ու աչքառու։

Երկար կզակադէմքը փափուկ և գրեթէ մանկական խոժոռանք մը կը պարզէր։ Բայց իր գորշ աչքերուն մէջ, տխրութեամբ տոչորուած, ստուերուտ բոց մը կը շողար։ Բերանը, խոհուն ու զգայական, արցունքի սարսուռ մը կը պահէր իր մէջ՝ դեռարոյս պեխերուն տակ։

Մարքօ շարժում մը ըրաւ, երկու այցելուները տեսնելով։

Բարեւեց զանոնք։ Ցետոյ մէկդի քաշուեցաւ, պարապ խօսքեր չփոխանակելու համար այդ մարդոց հետ։

—Ձեզի ներկայացնեմ, հարցուց Ալինեէ ժպտագին, խօսքը Միրըվէրի ուղղելով։

—Ո՛չ, ո՛չ։

Ու Պ. տը Միրըվէր, ծերունիի դանդաղ քայլերով, այն դրան մօտ հասաւ որ նախասենեակին վրայ կը բացուէր։

Պ. տը Միրըվէր կը թուէր հեռանալ։ Տ'Ալինեէ հետեւեցաւ անոր, մրմնջելով.

—Չե՞ս ուզեր Բիէրը անգամ մըն ալ տեսնել։

—Ի՞նչ օգուտ տեսնելէն։

Մարքիզը վեր ցատկեց, անհաճոյ տպաւորութիւն մը կրելով այդ խօսքէն։

Բայց մեռելական մթնոլորտին ճնշումը թոյլ չտուաւ որ իր հին ընկերոջ հետ վիճաբանութեան բռնուի մարքիզը, ուր առանց իրական թշնամութեան իրարու կ'ընդհարէին երկու տարբեր նկարագիրներ, հակառակ իրենց փոխադարձ անհասկացողութեան։

Մինչ Պ. տը Միրըվէրի հետ ինքնաշարժ կառք նստած կ'երթար, մարքիզը յուղարկաւորութեան վրայ մանրամասնութիւններ հարցուց իր բարեկամին, և այդ առթիւ յայտարարեց թէ գայթակղական էր Պ. տը Միրըվէրի բռնած անտարբեր ընթացքը։

—Յուղարկաւորութեան կարգադրութիւնները դո՞ւն կ'ընես։

—Բայց ո՛չ, Բիէր բաւական դրամ ձգած է՝ իր յուղարկաւորութեան ծախքերը հոգալու համար։

—Ծախքի վրայ չեմ խօսիր։

—Մնաց որ, Բէր-Լաշէզի մէջ իր մօր համար հող գնեց, ուր մնալու իրաւունք ունի մշտնջենապէս։ Խեղճ տղան պիտի երթայ միանալ մօրը։

—Օհ, բաւական վեհանձն գտնուեր ես։ Բայց խնդիրը ատ չէ։ Սգակիր չպիտի՞ ըլլաս։

—Տ'Ալինեէ, ինչեր կ'ըսես։ Ազգական չեմ որ սգակիր ըլլամ։ Ինքզինքս ազգականի տեղը ընծայել՝ պիտի նշանակէր. «Նիւթապէս աջակցութիւնս նուիրեցի քանդակագործ Բիէր Պէրնալի՝ իր սկզբնաւորութեան մէջ, և կ'ուզեմ որ ո՛չ ոք անտեղեակ ըլլայ այդ պարագային։»

—Ամէն մարդ գիտէ թէ ի՛նչ ըրած ես անոր համար։

—Աւելի զօրաւոր պատճառ մըն է որ չերեւնամ զայն։ Բաւական մարդիկ պիտի գտնուին որոնք վայելուչ պիտի նկատեն խեղճին դագաղին հետեւիլ, ինչպէս արուեստագէտներ, կաճառի անդամներ և ուրիշներ։ Հաշւոյն մէջ չեմ դներ հետաքրքիրները, որոնք իր ողբալի մահուան ու անձնասպանութիւն մը ըլլալուն պատճառաւ պիտի ուզեն իր դագաղին հետեւիլ։ Ահ, բարեկամ, ամբոխին մէջ ամէնէն ետին պիտի գտնուիմ... եթէ երբեք...

Կոկորդին մէջ բան մը արգելք եղաւ իր խօսքը ամբողջացնելու, որ սա պիտի ըլլար. «եթէ երբեք յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուիմ», կամ «քաջութիւնն ունիմ յուղարկաւոր ըլլալու։»

Պ. տը Միրըվէր գլուխը անդին դարձուց և Բարիզի վերջալոյսը դիտեց ինքնաշարժ կառքին փայլուն մեծ ապակիներուն մէջէն։

Այդ միջոցին, դուքս Սթապիա, աշխատանոցին մէջ առանձին մնացած, ստուերով քօղարկուած կը տեսնէր անուրջային այն ազնիւ դէմքերը՝ որոնց ներշնչողը անհետացած էր։

Ցերեկին լոյսը որ տակաւ կը շիջանէր դուրսը, աշխատանոցին մէջ աստիճանաբար կը նուազէր։ Իր վերջին արժգոյն ցոլքերը կը ծփային ընդարձակ սենեակին կեդրոնը, մինչ մթութիւնը կը խտանար անկիւններուն մէջ և մութ գոյն վարագոյրներուն վրայ։

Այդ սգապատ միջավայրին մէջ գաճերն ու մարմարները լոյս կ'արձակէին տակաւին։

Ու Մարքոյին խոհուն դէմքը նուազ սպիտակ չէր թուեր քան մարմարներն ու գաճերը։

Երկար ատեն կանգուն մնալէ յետոյ, թիկնաթոռի մը վրայ նստաւ դուքսը։

Ձեռքով մեքենաբար շօշափեց բարձի մը բուրդէ կծիկները։

Այդ շօշափումը սարսուռ պատճառեց իրեն։

Քանի՛ քանի՛ անգամներ, Բիէրի աշխատութիւնը դիտելով, բուրդի կծիկները շօշափած ու գալարած էր ջղագրգիռ մատներու անհամբերութեան մէջ, որոնք չէին կրնար կեանք ու գեղեցկութիւն ցայտեցնել անձեւ կաւէն։

Անցած գացած այդ ժամերուն յիշատակը կ'արթննար սրտին մէջ։

Դուքսը աչքերով կը հետեւէր Բիէրի հանճարին դիւրաթեք բեղունութեան։ Յօրինիչին մատներուն տակ ստեղծագործութեան մը ծնիլը կը տեսնէր։

Ինք, իտալացի մեծ ազնուականը, կը նախանձէր այդ արուեստագիտական կարողութեան վրայ։ Աւելի հպարտութիւն կը զգար իր նախահարց գեղարուեստական ճաշակին վրայ քան թէ անոնց զինուորական արարքներուն նկատմամբ։ Իրաց գծին ու գոյնին ներքեւ ընդնշմարուած իտէալը սարսուռ կը պատճառէր իրեն։

Եւ ահա հոս կը հանգչէին զինքը հմայող ուղեղն ու ձեռքը։ Արուեստագէտը ո՛չ ևս էր։ Ուրիշներ իրենց ըմբռնումին համեմատ կ'արտայայտէին տիեզերքը։ Բայց այդ արուեստագէտին ցնորքը վերջ չպիտի գտնէր։

Մարքօ տի Սթապիա կը խորհէր։ Աշխատանոցին մէջ կը մթնէր տակաւ։ Այն ատեն որոշ կերպով տեսնուեցաւ դեղնորակ տժգոյն ճառագայթ մը, որ մեռելական սենեակին դրան վարագոյրին մէկ բացուածքէն ներս կը թափանցէր... Մոմերուն լոյսն էր։

Ցանկարծ խոր լռութեան մէջ լսուեցաւ աղերսալից մրմունջ մը, կնոջ խորտակուած ձայն մը՝ որուն խօսքերը կը դողդոջէին արցունքներու պէս։

Ո՞վ էր այդ կինը... Կրօնաւորուհի՞ն... Նոյն իսկ այդպիսի կին մը աղօթած ատեն չպիտի կրնար նոյնքան խանդավառութիւն ցոյց տալ։

Դուքսը ոտքի ելաւ, և մեղմօրէն մօտեցաւ դրան, որ աշխատանոցը կը բաժնէր մեռելական սենեակէն։

Աղերսալից ձայնը լռած էր։ Հիմա կրօնաւորուհին էր որ կը խօսէր։

Դուքսը հասկցաւ որ այդ տեսարանը կ'անցնէր այն սենեակին մէջ իսկ ուր կը հանգչէր Բիէր Պէրնալի մարմինը։

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոնի մէջ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին՝ ընդունելու անգլիական գաղթավայրերու նախարարապետները, որոնք ապրիլ 15ին ժողով մը պիտի գումարեն գաղթային խնդիրներու կարգադրութեանը համար։ Լոնտոնի լրագիրներէն ոմանք հիմակուընէ պատմական իրողութիւն մը կը նկատեն այդ ժողովը։ Ապրիլ 16ին քաղաքապետութեան պալատնարանին մէջ սեղանի մը պիտի մասնակցին և Լորտ-Քաղաքապետը Լոնտոնի քաղաքացիութեան իրաւունք պիտի տայ գաղթավայրերու նախարարապետներուն։ Ատոնց մէջ կան ի մէջ այլոց Թրանսվալի նախարարապետ Պոթա զօրավարը և Բարեյոյսի նախարարապետ Տջէթ. Ճէյմսըն՝ նշանաւոր հեղինակը համանուն արշաւանքին։ Նոյն իրիկունը գաղթավայրի նախարարապետները ներկայ պիտի գտնուին գաղթային կաճառին մէջ տրուելիք սեղանի մը։ Ապրիլ 24ին Երեսփ. ժողովին սրահին մէջ հազար երկու հարիւր հոգինոց սեղան մը պիտի տրուի՝ Նախարարապետ Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէներմէնի նախագահութեամբ։ Մայիս 2ին Ալպէրթ-Հօլի մէջ պիտի ճաշեն՝ նախորդ նախարարապետ Պ. Պալֆուրի նախագահութեամբ։ Զանազան ակումբներու, ընկերակցութեանց և անհատներու կողմէ ալ շատ մը սեղաններ պիտի տրուին։ Նշանաւոր Տէվէթ զօրավարը, որ կ'երեւայ թէ քիչ մը կը նախանձի Պոթա զօրավարին դափնիներէն, կ'ըսէ թէ գաղթավայրերու նախարարապետները ճաշելէ զատ ուրիշ բան պիտի չընեն։ Այդ ժողովին ներկայացուելիք ամենէն կարեւոր խնդիրն է մեծ գաղթավայրերու և Անգլիոյ միջեւ եղած յարաբերութիւնները։ Ասկէ առաջ եռանդուն պայքար մը մղուեցաւ, որպէս զի մեծ գաղթավայրերը մասնակցին Մեծն-Բրիտանիոյ պաշտպանութեան ծախքերուն։ Յետոյ երեւան եկաւ Պ. Չէմպըրլէն՝ իր առաջարկութեամբը, ոչ թէ գաղթավայրերուն վճարել տալու մաս մը նաւային ու զինուորական այն ծախքերուն, որոնք հիմա Մեծն-Բրիտանիոյ բնակիչները կը հատուցանեն, այլ վերագրել բնակիչներէն գանձելու իրենց անօտարին վերաբերեալ առարկաներու համար մաքս մը, որպէս զի գաղթավայրերէն ներածուած ցորենները և ուրիշ ապրանքներ նպաստաւոր տրամադրութեանց ենթարկուին։ Ինչպէս յայտնի է, այդ առաջարկութիւնը քննադատուեցաւ Անգլիոյ, Սկովտիոյ և Իրլանտայի մէջ։ Հեռագիրները արդէն ծանուցին թէ գաղթային Խորհուրդ մը պիտի կազմուի, սակայն գաղթավայրերը ընդհանուր ծախքերուն պիտի չմասնակցին և նախապատուութեան իրաւունք պիտի չունենան։ Այդ ծրագիրն իսկ շատ նպաստաւոր ընդունելութիւն մը չի գտներ գաղթավայրերուն մէջ, վասն զի կը տարակուսին թէ մ'ը գուցէ իրենց ներկայ կացութիւնը փոփոխութիւն մը կրէ։ Միւս կողմէ պահպանողական ու ազատական կուսակցութեան պատկանողներէն ոմանք, որոնց մէջ կան Լորտ Միլնէր ու Տըվընշայրի դուքսը, Լորտ Ըվըպըրի ու Սըր Ճոն Քալըմպ, ծրագիր մը պատրաստած են յանձնաժողով մը կազմելու, որ գործէ գաղթային նախարարապետներու գումարման պահուն, և որ սաղմ մը պիտի ըլլայ գաղթային միայուն մարմնոյ մը։ Կ'ըսուի թէ այդ ծրագիրը ընդունելու հաւանականութիւն ունի։

ՆՈՐ ՅԱԾԱՆԱՒԱԿ ՄԸ

Կլասկոյի մէջ վերջերս ծովը իջուցուեցաւ անգլիական նոր յածանաւակ մը՝ Ինտոմիթէպըլ, որ իր տեսակին մէջ այն է, ինչ որ է Տրէտնօթ զրահաւորներուն մէջ։ Երկու չափաթէն համանման երկու յածանաւակներ ալ ծովը պիտի իջուցուին։ Անգլիոյ ծովային նախարարութեան հրամանով գաղտնի կը պահուին այն նոր մարտանաւերուն շինութեան և զպառազինութեան վերաբերեալ մանրամասնութիւնները։ Գիտցուածը սա է միայն թէ Ինտոմիթէպըլ ունի 17,550 թոնօ տարողութիւն, 41,000 ձիու ոյժով մեքենայ և ժամը քսանհինգ հանգոյց արագութիւն։ Շինութեան ծախքն է 1,744,090 անգլիական ոսկի։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

ՄՈՆԴԱՆԻՆԻԻ ԹՂԹԵՐԸ

Պ. Քլէմանսօ ապահովութիւն տուաւ Մոնսէնեէօր Մոնդանինիի թուղթերուն հրատարակութեան խնդրոյն համար կազմուած յանձնաժողովին թէ նախարարութիւնը որ և է դժուարութիւն պիտի չյարուցանէ և թէ պատրաստ է դիւրացնել յանձնաժողովին սրահը։ Նախարարապետը յարեց նաեւ թէ մինչեւ արքային դատը հաւանական չէ որ յետաձգուի, և պէտք է սպասել դատարանի վճռին, որպէս զի թուղթերը կարելի ըլլայ հաղորդել յանձնաժողովին, քանի որ այդ թուղթերը դատարանին տրամադրութեանը տակ պէտք է մնան, վասն զի դատաւորին պատրաստութեանը առթիւ կրնայ անոնց պէտք ունենալ։ Ամէն պարագայի մէջ հաւանական կը նկատուի որ վերոյիշեալ թուղթերը ապրիլ 22ին հաղորդուին յանձնաժողովին։ Պ. Քլէմանսոյի այդ յայտարարութեանց հաւանութիւն յայտնեց յանձնաժողովը։

—Լիպր Բառոլ գրոյց մը կը յիշէ թէ Պ. Քլէմանսօ երկու անգամ փորձեր է անպաշտօն կերպով բանակցութեանց մտնել Վատիկանի հետ։

ԵԿԵՂԵՑԻՑ ԶԱՆԳԱԿՆԵՐԸ

Կէօթի քաղաքապետը որոշում մը տուած էր՝ նոյն համայնքին մէջ եկեղեցիներու զանգակահարութեանց մասին։ Մարսիլիոյ եպիսկոպոսը հրահանգ գրելով նոյն թեմին երէցին, հրաւիրեց իրաց վիճակը անփոփոխ պահել, վասն զի, կը յարէ եպիսկոպոսը, 1905 դեկտ. 9 օրէնքը թէև կը տրամադրէ թէ եկեղեցիներու զանգակահարութեան խնդիրը քաղաքապետին և ի հարկին կառավարչին կողմէ պիտի կարգադրուին, սակայն միեւնոյն օրէնքին առաջին յօդուածը կ'ապահովէ խղճի ազատութիւնը և 1907 յունուար 2ի օրէնքն ալ կը տրամադրէ որ կրօնքի պաշտամունքին յատկացուած շէնքերը, ինչպէս նաեւ անոնց վերաբերեալ կարասիները միշտ կրօնքի պաշտօնեաներուն տրամադրութեանը տակ պիտի մնան՝ կրօնքի կիրառումին համար։ Մարսիլիոյ եպիսկոպոսը կ'եզրակացնէ թէ այդ նոր որոշումը ապօրէն է։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Իտալիոյ ծովային նախարարն ալ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին պիտի հետեւի Յունաստան կատարելիք ուղեւորութեանը պահուն։

—Յունաստանի Երեսփ. ժողովին մէջ լեզուական խնդրին վրայ թունդ վիճաբանութիւններ կատարուեցան։ Խնդրոյ առարկայ էր երրորդ ընթերցումով ընդունելութիւնը՝ դպրոցական գիրքերու վերաբերեալ ծրագրին։ Ընդդիմադիր կուսակցութեան պետերը առաջ բերին վիճաբանութիւնը։

—Յունաստանի Երեսփ. ժողովը օրակարգ մը քուէարկեց, որով Եէնա զրահաւորին աղէտին առթիւ ցաւակցութիւն կը յայտնուի Ֆրանսայի կառավարութեան։

—Իտալիոյ Երեսփ. ժողովը ջերմ շնորհակալութեան ուղերձ մը ղրկեց Յունաստանի Երեսփ. ժողովին, որ ցաւակցութիւն յայտնած էր Բարաթիէրիի մահուանը առթիւ։

—Հելլէն կառավարութիւնը Գերմանիոյ հետ դաշնագրութիւն մը կնքեց՝ յանցաւորները յանձնելու մասին։

— Յունաստանէն գաղթումը անօրինակ սաստկութեամբ մը վերսկսաւ։ Անցեալ շաբթու Պիրէոսի մէջ շոգենաւ նստելու կը սպասէին հելլէն հազար գաղթականներ։ Քիչ ատենէն երեք հազար հոգի եւս պիտի գաղթեն։ Ամէնքն ալ Ամերիկա կ'երթան Նափոլիի ճամբով, կ'ըսուի թէ մինչեւ ամառ մէկ քանի հազար ուրիշ գաղթականներ ալ ճամբայ պիտի ելլեն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Նիւ-Եորքի իտալական առեւտրական սենեակին կողմէ հաղորդուած տեղեկութեանց նայելով, 1906 դեկտեմբերին իտալական բերքերուն Մ. Նահանգաց մէջ ներածման գումարը հասած է 5,216,000 տոլարի, մինչդեռ 1905ի նոյն ամսուն 3,031,241 էր, որով 2,200,000ի յաւելում մը կայ։ Ատոնց մէջ պանիրը 233,219էն 352,000ի բարձրացած է. իսկ գինիներունը 96,586էն 172.000ի բարձրացած է։ Բժոժ մետաքսի գումարն է 1,766-000, մինչդեռ նախորդ տարուան նոյն ամսոյն եղած էր 1,159,164։ Ձէթունն ալ 137,048էն ինկած է 58,900ի։ Մ. Նահանգներէն Իտալիա տարուած ապրանքներու գումարը 1906 դեկտեմբերին եղած է 8,501,000 տոլար, մինչդեռ 1905ի նոյն ամսուն եղած էր 5,370,500։ Հում բամպակը 3,824,447էն բարձրացած է 5,458.000ի. և բամպակի իւղն ալ 27,383էն 94,919ի. իսկ քարիւղինը 14,321էն 163,318։ Ցորենն ալ 284,881էն 1,087,000 տոլարի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ

Անգլիոյ ելմտական տարին կ'աւարտի յառաջիկայ ապրիլին։ Կ'երեւայ թէ ելմտական կրկին յաջողութիւն մը պիտի ըլլայ նախարար Պ. Ասքուիթի, վասն զի ծախքերը նուազեցուած և հասոյթները աւելցուած է։ Ծախքերը 142 միլիոն անգլիական ոսկի են և հասոյթները 148 միլիոն։ Ելմտական նախարարը առաջադրած է իջեցնել աղի տուրքը և թղթատարական սակացոյցերը։

ՍԱՆ-ՖՐԱՆՉԻՍՔՕ

ՄԵԾ ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ժամանակէ մը ի վեր զանազան զրոյցներ կային թէ Սան-Ֆրանչիսքոյի քաղաքապետ Պ. Շմից, գործաւորական կուսակցութեան պետ Պ. Աբրահամ Ռուէֆ և քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամները զեղծումներ գործած են։ Հիմա իրողութիւնները կը ճշդուին։ Գայթակղութիւնները մեծ համեմատութիւններ կը ստանան և խնդրոյ առարկայ եղողները խոստովանութիւններ կ'ընեն։ Սան-Ֆրանչիսքոյի ելեկտրական թրամուէյներու Ընկերութիւնը, կ'ըսէ Թայմզի թղթակիցը, թրամուէյի նոր դրութիւն մը հաստատելու համար, 200,000 փր. տուեր է խորհրդականներէն իւրաքանչիւրին և Պ. Պ. Շմից ու Աբրահամ Ռուէֆի երկու միլիոն փր։ Երկրաշարժէն ետքը Թէլէֆոնի Ընկերութիւնը 125,000ական փր. տուած է խորհրդականներէն իւրաքանչիւրին։ Համանման ուրիշ Ընկերութիւն մը՝ 17,500ական փր. տուեր խորհրդականներու՝ 30,000՝ եօթը խորհրդականներու և 750,000՝ Պ. Պ. Շմիցի ու Ռուէֆի։ Սան-Ֆրանչիսքոյի կազի և ելեկտրական Ընկերութիւնը՝ 3,750ական փր. տուած է խորհրդականներէն իւրաքանչիւրին։ Սան-Ֆրանչիսքոյի քաղաքապետական Խորհուրդը ամբողջովին պիտի հրաժարի։ Պ. Աբրահամ Ռուէֆ արդէն ձերբակալուած է և յառաջիկայ ամսուն պիտի դատուի։ Սան-Ֆրանչիսքոյի ընդհանուր դատախազի օգնականը կը ծանուցանէ թէ մեծ երդուեալները ձերբակալման ուրիշ հրամանագիրներ պիտի տան քաղաքապետութեան պաշտօնեաներուն դէմ։ Ամերիկացի փաստաբան Պ. Տէլմաս որ Պ. Թօուի կը պաշտպանէ Նիւ-Եորքի երդուեալներուն առջեւ, չուզեց ստանձնել Պ. Պ. Շմիցի ու Աբրահամ Ռուէֆի պաշտպանութիւնը։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏ Պ. ՔԼԷՄԱՆՍՕ

ԻԲՐԵՒ ԲԺԻՇԿ

Ֆրանսայի այժմու նախարարապետը, ինչպէս յայտնի է, վկայեալ բժիշկ է և շատ տարիներ գործնականապէս բժշկութիւն ըրած է։ Մամուլը տաղանդ մը ունէր վիրաբուժութեան համար, զոր անդամազննական ուսումնասիրութիւններով և մեծ եռանդով կատարելագործած է։ Կարեւոր հեղինակութիւն մըն ալ ունի այդ ճիւղին համար։ Վիեննացի իր բարեկամը՝ Բրոֆէսէօր Ցուքըրքանտլ յառաջ գրած է անոր առաջնակարգ հմտութիւնները անդամազննութեան մէջ։ Բայց Պ. Քլէմանսօ ժամանակէ մը ի վեր բժշկութեամբ չէր զբաղեր, և արմատական Ֆրանսացի մը իսկ, որ իր գործերը խնդութեամբ վստահացած է Պ. Քլէմանսոյի, պիտի չհամարձակէր ինքզինքը վստահիլ անոր իբրեւ բժիշկ։ Պ. Քլէմանսօ, այս օրերս վերստին գործադրելու առիթ ունեցաւ իր մարդասիրական նախկին կոչումը։ Նախարարապետ Պ. Քլէմանսօ, ինչպէս յայտնի է, Ներքին գործոց նախարար է միանգամայն, և իրեն կը պատկանի երկրին առողջապահական վերին հսկողութիւնը։ Այժմ Բարիզի և գաւառային քաղաքներու մէջ սեւ ծաղիկ հիւանդութիւնը երեւան եկած է։ Մէկ քանի օր առաջ հրամայեց որ իր ընտանիքին ամէն անդամներն ալ վերստին պատուաստել տան ինքզինքնին։ Նոյն անձամբ պատուաստեց իր ծառան, խոհարարուհին և սպասաւորները։ Ընտանեկան բարեկամներէն ու ծանօթներէն մէկ քանիներ օգտուեցան Պ. Քլէմանսոյի այդ յօժարութենէն և ինքզինքնին պատուաստել տուին անոր, այնպէս որ այսօր Պ. Քլէմանսոյի բնակարանը գործողութեան սրահի մը երեւոյթը առած է, և իր պաշտօնէից մեծ գրասեղանը, որ քիչ օրեր առաջ լիցուած էր գիրքերով և թուղթերով, խառն ի խուռն, այժմ բոլորովին մաքրուած է և սրուակներ, վազկա, նշդրակներ, վիրակապեր կ'երեւին փոխան գիրքի և թուղթի։ Շատեր ալ մերձակայ սենեակին մէջ կը սպասեն որ պատուաստուելու կարգը իրենց գայ։ Այդ սենեակին պատուհանը կը նայի այն պարտէզին վրայ որու մէջ Պ. Քլէմանսօ պտղածառեր կը մշակէ և ուր 10—15 հաւեր, զորս ինքը կը բուծանէ, կը պտտին ազատ անդ։ Պ. Քլէմանսօ ներս կը մտնէ։ Անմիջապէս կը պատուաստէ ծառանները և գրագիրները։ Այցելու մըն ալ որ պատահմամբ հոն կը գտնուի, պարտաւոր է պատուաստուիլ։ «Տասը տարիէ ի վեր պատուաստուած չէ՞ք», կը հարցնէ Պ. Քլէմանսօ։ «Աւելի՛ն չուտով հանուեցէ՛ք, բացէ՛ք թեւերնիդ. անվնաս բան մըն է, ցաւ չի պատճառեր»։ Եւ արուեստագէտի մը ճարպիկութեամբ, Նախարարապետը նշդրակով երեք անգամ կը ճեղքէ այցելուին ձախ բազուկը, և կը պատուաստէ։ Ապա պէտք եղած ծանօթ պատուէրները կու տայ անոր, կը պատէ վէրքը և կը խնդրէ այցելուէն որ քառորդի մը չափ երթայ շրջագայիլ պարտէզին մէջ։ Այցելուն երբ 10—20 վայրկեանէ ետք վերադառնայ, Պ. Քլէմանսօ կը հարցնէ անոր.—«Ի՞նչ բանի կրնամ օգտակար ըլլալ ձեզի։ Հիմա այլեւս պատուաստուելու համար չէ որ եկած էք։» Պ. Քլէմանսօ կ'ուրախանայ որ իր բժշկական փորձառութիւնը այսպէս առիթ տուաւ օգտակար ըլլալու հանրութեան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Կէօրիւճէի կառավարիչ անուանուեցաւ Թասզի նախորդ կառավարիչ Ալաէտտին պէյ։

—Մանասդըրի նահանգին Քէսրիէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միլասի գայմագամ Շէվքէթ պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ քաղաքապետութեան առաջին արկղակալ Մէհմէտ էֆ.ի և չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ երկրորդ արկղակալ Ահմէտ էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՇՈՒԷՏ. — Շուէտական պատուիրակութիւնը որ Օսքար Թագաւորին յարգանքները Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու համար Կ. Պոլիս եկած է, միանգամայն Ն. Կ. Վեհափառութեան պիտի մատուցանէ Օսքար Թագաւորին կողմէ նուիրուած «Սէրաֆէն» պատուանշանին մանեակը, վասն զի Վեհ. Սուլթանը արդէն ունի նոյն պատուանշանին մեծ ժապաւէնը։

— Շուէտական պատուիրակութիւնը, հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշայի հետ, երէկ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի ապարանքը երթալով այցելութիւն տուաւ Ն. Վսեմութեան։ Պատուիրակութիւնը յետոյ, շուէտական դեսպանին հետ, Գերմանիոյ դեսպանատունը երթալով այցետոմս թողուց, և ապա Բերա Բէլէս վերադարձաւ։ Միջօրէի ճաշէն ետքը, պատուիրակութիւնը, Շուէտի դեսպանը, հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշայի հետ այցելեցին Թոփգաբու պալատը, Կայս. Գանձարանը և Կայս. Թանգարանը, ուր արժանավայել պատիւներով ընդունուեցան։

— Արտաքին գործոց նախարարին կողմէ Թարգման Սաատէտտին պէյ, երէկ իրիկուն, Բերա Բէլէս երթալով, այցետոմսը թողուց՝ պատուիրակութեան պետ Վախթմայսթէր կոմսին համար։

— Գերմանիոյ դեսպանը, առջի իրիկունը, Բերա Բէլէս երթալով այցետոմսը թողուց։

— Շուէտի դեսպանը, երէկ գիշեր, սեղան մը տուաւ ի պատիւ շուէտական պատուիրակութեան։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ Ռուսիոյ ու Ամերիկայի դեսպանները, Իտալիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Սֆորցա, հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշա եւայլն։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղը որոշեց թէ Միւլքիէի վարժարանէն շրջանաւարտ ըլլող ոչ-իսլամ օսմ. հպատակներն ալ պէտք է զերծ ըլլան զինուորական տուրքէն։ Այս որոշումը հաղորդուեցաւ ելմտական ու կրթական նախարարութեանց և Սպարապետի Դրան։

ՊԱՂՏԱՏԻ նախորդ կուսակալ Մէճիտ պէյ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանելով ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ շէնքերուն թիւերը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, կանոնաւոր կարգի մը վերածելու ձեռնարկուած է, վասն զի շատ մը գետիններ զանազան մասերու բաժնուելով, ատոնց վրայ նոր շէնքեր կառուցուած են և սակայն թիւերը չեն փոխուած և կրկին թիւեր կը գործածուին. Նաեւ փողոցներու անունները կրող տախտակներն ալ պիտի նորոգուին։ Վերոյիշեալ գործողութիւնը բաւական յառաջացած է. Նաեւ որոշուած է թիւերը ու փողոցի անունները ցոյց տուող տախտակները յախճապակիէ պատրաստել, որպէս զի բնաւ չաւրուին։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ. — Քաղաքապետ Րէշիտ փաշա նկատելով որ մէկ քանի օրէ ի վեր Կ. Պոլսոյ մէջ ածուխին օխան 30-40 փարայի կը ծախուի և փայտի չէքին ալ 45-50 ղրուշի, ազդարարեց պէտք եղած տեղերը որ ածուխին օխան 20 փարայէն աւելի չվաճառուի և անսաստողները պատժուին։ Քաղաքապետութեան քննիչ Օսման պէյ բոլոր նաւամատոյցները այցելելով աւելի փայտ գտնուած տեղերու փայտերէն պէտք եղածին չափը փոխադրել տուաւ չունեցող տեղերը. Նաեւ ածխավաճառ խանութները միմեկ քննիչ կեցուց, որոնք օխան քսան փարայէն աւելի վաճառել չեն տար։ Պոլսոյ կողմէն մէկ քանի ածխավաճառներ քաղաքապետութեան Խորհուրդին առջեւ տարուեցան և հաստատուելով որ սուղ գնով ածուխ վաճառած են, իւրաքանչիւրէն հարիւր ղրուշ տուգանք առնուեցաւ։

— Քաղաքապետութիւնը նախապէս Սէլանիկ, Տէտէ Աղաճ, Միտիա, Սթրանճա, Շիլէ և ուրիշ տեղեր հեռագրած էր որ փութով փայտ և ածուխ ղրկուի, որով ածուխ բեռցած մէկ քանի նաւեր ժամանեցին Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը։ Ռումէլիի երկաթուղիով ալ մէկ քանի վակոն ածուխ ժամանեցին։ Նաւամիջ մը ղրկուեցաւ Միտիա, հոն գտնուած հարիւր հազար օխա ածուխը Կ. Պոլիս բերելու համար. մէկ երկու օրէն կը ժամանէ։ [illegible] ժամանած և ածուխ բեռցած նաւի մը պարունակութեան կէսը օխան քսան փարայի ծախուելէ ետքը, մնացածն ալ Սկիւտար ղրկուեցաւ, հոն վաճառուելու համար։ Քաղաքապետութեան քննիչ Օսման պէյ, մինչեւ որ փայտի ու ածուխի քանակութիւնը աւելնայ, ամէն օր պիտի այցելէ նաւամատոյցները. Նաեւ թաղապետական բաժանմունքներն ալ թաղերու մէջ գտնուած ածխավաճառ խանութներուն վրայ պիտի հսկեն, որպէս զի սուղ գինով վաճառում չկատարուի։

—Սամաթիոյ կողմերը մէկ քանի ածխավաճառներ չուզելով օխան քսան փարայի ածուխ ծախել, իրենց խանութները գոցեցին ու հեռացան, մինչդեռ մեծաքանակ ածուխ ունէին։ Ոստիկանութիւնը ու թաղապետութիւնը իմանալով, իսկոյն բանալ տուին այդ խանութները և օխան քսան փարայէն ածուխ վաճառել տուին։ Բերայի, Թոփխանէյի, Էյուպի և Ֆէնէրի կողմերն ալ մէկ քանի ածխավաճառներ իրենց խանութները փակած ըլլալով, ատոնց մասին ալ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են։

—Միտիայէն երեք ածուխ բեռցած հինգ նաւեր ժամանեցին և Ֆընտըքլըի, Պէշիքթաշի, Օրթաքէօյի, Եէնիքէօյի ու Պէօյուքտէրէի նաւամատոյցներուն մօտեցան։ Սէլանիկի կողմերէն ալ այսօր երկաթուղիով ածուխ պիտի ժամանէ։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ աւստրիական նաւատորմին հրամանատար ֆոն Չիկէլ ծովակալը անցեալ կիրակի, իր նաւուն մէջ սեղան մը տուեր է ի պատիւ կուսակալին. Ներկայ գտնուեր են նաեւ Մաթիասի կառավարիչ Ղալիպ պէյ, զինուորական հրամանատար Թէվֆիք փաշա և ուրիշ պաշտօնատարներ։

ԴՐԱՄԻ ՍԱԿԸ. — Ինչպէս յայտնի է, ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ օսմ. դրամները մէկ քանի նահանգներու մէջ զանազան սակեր ունին, ծանուցած էր ամէն կողմ որ այդ վիճակին առաջքը առնուի։ Դամասկոսէն Լ. Հէրալտի ուղղուած նամակ մը կ'ըսէ թէ սակերու այդ տարբերութիւնը ամենէն աւելի Պէյրութի ու Սուրիոյ կողմերը կայ. օսմ. ոսկին Պէյրութի մէջ 124 ղրուշ է, Պալպէքի մէջ՝ 1.6, Համայի մէջ՝ 124. Դամասկոսի մէջ՝ 130 և Հալէպի մէջ՝ 127։ Իսկ մէճիտիին ալ 23, 24 ու 25 ղրուշ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ կը գրեն թէ դրամատէրներէ ոմանց թելադրութեամբը գործարաններ հաստատուած են՝ մետաքսէ և բուրդէ կտաւներ պատրաստելու համար. Նաեւ սատափէ առարկաներու և քանդակագործութեան համար ալ աշխատանոցներ հաստատուած են, ուրկէ երկսեռ գործաւորներ կ'օգտուին։

—Ելեկտրաշարժ թրամուէյի ու լոյսի Ընկերութեան հասոյթը հիմակուընէ կարեւոր քանակութեան մը հասած է։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանին նախագահը նորէն տասը օր պայմանաժամ տուաւ իբրեւ խռովարար ամբաստանուած Ակնայ Խուբուէճ գիւղէն Ծիլերոզլը Յովսէփի փեսայ Մկրտիչ Հավարարեան անուն անձին դէմ, որ տակաւին ձերբակալուած չէ։ Եթէ որոշեալ օրը չներկայանայ, իբրեւ օրէնքին անսաստող նկատուելով քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուի, ի բացակայութեան պիտի դատուի և ստացուածքները պիտի գրաւուին։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ. — Պէյրութէն առնուած լուրերու նայելով, շատ ձիւն տեղացած է և անընդհատ կը շարունակէ։ Զմեռուան վերջին պահերուն այսքան շատ ձիւն տեղալը հազուադէպ է։

— Անցեալ ամսուն տեղացած ձիւներէն Պէյրութ-Դամասկոսի երկաթուղիին երթեւեկութիւնները մէկ քանի օր ընդհատուեր են։

— Անատոլուի երկաթուղիին անցած տեղերէն առնուած հեռագիրներու նայելով ցուրտը յանկարծ սաստկացեր է։ Ջերմաչափը երէկ, Պօզ Օյուքի մէջ զերոյէն վար 20 աստիճան իջեր է, Էսկիշէհիր՝ 11, Քէօթահիա՝ 16 և Չէֆիրլէր ու Աֆիոն Գարահիսար՝ 9։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ բաժնետէրերու ժողովը ամսոյս 20ին գումարուեցաւ և վարչական Խորհուրդին բոլոր առաջարկութիւնները ընդունուեցան։ Պահեստի գումարը 11էն 125 միլիոն փր.ի բարձրացած է։ Շահաբաժինը 55 փր. է։ Պ. Պ. Մասոն ու Պէթինօ վերընտրուեցան իբրեւ անդամ վարչական Խորհուրդին. իսկ Պ. Պ. Տէվալիէա, Լը Միւ տը Վիլէ, Բիէա Թռէսքա և Թէոտոր Վօթիէ գոմիսէր կարգուեցան։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Պանքային վիճակահանութեան մեծ պարգեւը՝ երեք հարիւր հազար ղրուշ շահող թիւը՝ 135,089 մէկ կէսէ ու երկու քառորդէ կը բաղկանար։ Ինչպէս ծանուցինք, մէկ կէսին ու մէկ քառորդին տէրերը ստացան իրենց բաժինները։ Հիմակ ալ մնացած քառորդին տէրը՝ Լիւլէ Պուրկազի ժողովուրդէն Էմիրլէշ Հասանօղլը Ահմէտ, երէկ, Երկրագործական Պանքային կեդրոնական ճիւղին դիմելով, ստացաւ իր բաժինը՝ 75,000 ղրուշ։

ՀՐՇԷՋՆԵՐՈՒ Խալամ Պաշիի Գիւմաշգայի խնդրանօք, ձեռնհաս պաշտօնարանը հրամայեց որ Խամուրջ Պայրամի առթիւ առժամաբար ու երաշխաւորութեամբ արձակուին թեթեւ յանցանքներու համար բանտարկուած հրշէջները։

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԸ. Դիւանը նկատելով որ Մոնիդէօր Օռիանթալ լրագիրը կանոնի անսաստած է, ազդարարագիր մը ուղղեց անոր պատասխանատու Տնօրէնին։

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐ. — Քաղաքապետութիւնը որոշած էր որ թաղապետական իւրաքանչիւր շրջանակներու մէջ միմեկ սպանդանոց հաստատուի, որպէս զի յղի ու հիւանդ անասուններ չմորթուին և սպառման ենթարկուելիք միսերուն մաքրութիւնը ապահովուի։ Այդ մասին տեղեկագիր մը պատրաստելով Բ. Դրան ներկայացուած էր։ Բ. Դուռը ընդունելի գտնելով նոյն տեղեկագրին պարունակութիւնը, Կայս. Պալատ մատոյց։

ՍՈՒԼԹԱՆԻԻ վարժարանը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, պիտի փոխադրուի Պէյլէրպէյի ծովեզերեայ շէնքը. երէկ նոյն շէնքին պարտէզին մէջ սկսաւ պատերու շինութիւնը։

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ. — Տրապիզոնի կուսակալութիւնը տեղեկագրեց Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ Սամսոնի մէջ Զինիքօզլը Տիմիթրաքի և Ընկեր. անունով Բոյէքթիք Ընկերութիւն մը կազմուած է՝ շոգենաւ մը գնելու, որ Կ. Պոլսէն մինչեւ Պաթում ուղեւոր և ապրանք պիտի փոխադրէ Սեւ ծովի մեծ ու փոքր նաւահանգիստները։ Այդ առթիւ արտօնութիւն խնդրուած է։

ԳՈՆԻԱՅԷՆ առջի գիշերը ժամանած ուղեւորները կը պատմեն թէ Աֆիոն Գարահիսարէն մինչեւ Կէյվէ 80-85 սանթիմէթր բարձրութեամբ ձիւն տեղացած է։ Կէյվէէն մինչեւ Կ. Պոլիս լեռները և բլուրները թեթեւ ձիւնով մը ծածկուած են։ Էսկիշէհիրի ու Պիլէճիկի միջեւ, ձիւնի առատութեան հետեւանքով, երկաթուղիի կառախումբերը մէկ ու կէս ժամ յապաղումի մը ենթարկուելէ ետքը Գարաքէօյ ժամաներ են. հոն ամէնէն մեծ թունէլին բերանը գտնուած լերան մէկ մասը փլչելով ճամբան գոցուեր է, որով կառախումբը հոն ալ երկու-ու-կէս ժամ յապաղեր է. ուղեւորները և ապրանքները ուրիշ կառախումբ մը փոխադրուած ըլլալով երէկ գիշեր ժամ 3 ու կէսին Հայտար Փաշա ժամանեցին։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ նահանգին Պէթմուրէ և Օվաճըք գաւառակներու կեդրոններուն մէջ հեռագրական միմեկ կայան պիտի հաստատուի։

«ՄԱՆԹԱՐՃԻ»ՆԵՐԸ. — Ղալաթիոյ Էմէքեէմէզ թաղը տուն մը բնակող հրեայ կին մը՝ Եսթեր, երէկ, դուրս ելաւ ածուխ գնելու համար. վերադարձին ճամբան հանդիպեցաւ Եանի անուն մարդու մը որ նոյն կնոջ ըսաւ.—«Ճամբուն ոսկի մը գտած ես, ես ալ բաժին կ'ուզեմ»։ Նոյն պահուն ուրիշ մարդ մըն ալ ներկայանալով ըսաւ.—«Հիմա հոս երկու ոսկի կորսնցուցի, դուք գտած էք. ձեր վրան պիտի խուզարկեմ.» Եսթեր, միամտաբար, այդ մարդուն յանձնեց իր դրամապանակը։ Այդ անձը դրամապանակը բացաւ, խուզարկեց և ձեռքի ճարտարութեամբ չորթեց մէջը գտնուած կէս ոսկին ու երկու մէճիտիէն և անոնց տեղ պղինձ դրամներ դնելով դրամապանակը ետ տուաւ։ Երկուքն ալ հեռացան։ Եսթեր տուն դառնալուն դրամապանակը քննելով հասու եղաւ իրողութեան և իմաց տուաւ ոստիկանութեան, որ խուզարկութեան ձեռնարկեց։

ԹՈՓԽԱՆԷԻ Պօսթան Պաշը թաղը բնակող լուացարար Սոֆիա, առջի օրը, սենեակը գոցելով աշխատութեան գնաց. վերադարձին տեսաւ թէ կարասիները խառնուած և չորս-ու-կէս օսմ. ոսկի, ոսկի ժամացոյց մը եւայլն գողցուած են։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ԲԱՌԱԳԻՐՔ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ
ՍԻՄՈՆ ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆԻ
Հրատարակեց Ռ. ՍԱԳԱՅԵԱՆ
(2 ՀԱՏՈՐ)

Ա. Հատոր հրատարակուած. գին 20 ղրուշ
Բ. » ընդ մամլով

Բաժանորդագրութիւնը կը շարունակուի ցվերջ դեկտեմբերի. 2 հատոր միասին 30 ղրուշ կանխիկ։ Փափագողք պէտք է փութան դիմելու ՍԱԳԱՅԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ, Ղալաթիա, Գուրշունլու խան, թիւ 7.

Կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառներուն քով։ 10—2

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶ

Ղալաթիոյ Խնամակալութեան հրաւէրով, Ս. Պատրիարք Հայրը այս առաւօտ նախագահեց Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ ժամերգութեանց։ Եկեղեցւոյ երեք տաճարներն ալ լեցուած էին երկսեռ հաւատացեալներու ստուար բազմութեամբ՝ մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն եկած։ Արեւագալի երգեցողութիւններէն ետք, որոնք կատարուեցան ներդաշնակօրէն՝ դպրաց դասին կողմէ, Ն. Ամենապատուութիւնը գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ, բնաբան ունենալով Պօղոս Առաքեալի մէկ խօսքը զոր ժողովրդական լեզուով մը ընդլայնեց ու բացատրեց, իբրեւ Մեծ Պահոց յորդորական։ Վերջին կիրակի ընթերցուածին այս խօսքով, Առաքեալը կը պատուիրէ մարդոց՝ միշտ բարիք ընել, նոյն իսկ երբ չարիք ալ տեսնեն. և ասիկայ կրօնային խորհրդաւոր սկզբունք մը չէ, որուն թափանցելու անկարող ըլլան միտքերնիս, այլ աշխարհային ու մարդկային կեանքի և գործերու յարմարցուած ձեւ մը, որուն կարելի է հետեւիլ հաւատարմօրէն, իբրեւ իմաստուն միջոց չարութենէ խուսափելու. Ինչ օգուտ մեր հասուցած վնասուց ատելութեան վրայ պարծենալէն, երբ այնքան ճիշդ է, ընդհակառակը, պարծենալ մեր գթութեան, բարութեան ու անյիշաչարութեան վրայ։ Երբ արցունք մը կը սրբենք, երբ անկեալի մը ձեռք կը կարկառենք, երբ թշուառ մը կը մխիթարենք՝ ներքին սփոփանք մը, հոգեկան հրճուանք մը կը զգանք, մինչ երբ մէկուն վնաս հասցնենք, խղճի խայթէ կը տառապինք՝ եթէ սրտերնիս սառած, անզգայ դարձած չէ։ Գթառատ զգացումներով, բարութեամբ, խոնարհութեամբ վերաբերուինք իրարու հետ՝ ընկերային ու ընտանեկան կեանքի ինչպէս գործի աշխարհի մէջ. այս սիրաշահ ուղղութեամբ է միայն որ կրնանք յարգելի և սիրելի դառնալ։ Երբ մէկը կրնար վնաս հասցնել քեզի, բարոյապէս կամ նիւթապէս, ու չի հասցներ, քու վրադ առաւելութիւն ունենալով հանդերձ, կը պատկառիս իր վեհանձնութենէն, իր առաքինի ընթացքէն, և դուն ալ կը խորհիս՝ ուրիշներուն սրտին վրայ ազդել բարութեամբ ու անոնց հոգին գրաւել հեզութեամբ։ Եթէ, կ'ըսէ Պօղոս առաքեալ, թշնամիդ ծարաւի է՝ ջուր տուր, եթէ անօթի է՝ հաց տուր, գործքով ցցունելով քու անյիշաչարութիւնդ ու բարութիւնդ։

Մարդոց կեանքին մէջ սովորական բաներ են՝ բանբասանք, լուտանք. բառ մը կը հանես բերնէդ, և կը լսես թէ մէկը վշտացեր է. շատ անգամ չարամտութիւնը չէ՛ որ այդ բառը ըսել կու տայ, այլ սխալմտութիւնը որուն պէտք է յաղթել հոգեկան զօրութեամբ, բարութեան սկզբունքներով։ Հեզութիւն, քաղցրաբարոյութիւն, խոնարհամտութիւն՝ առանց ըլլալու են մեր սկզբունքները ինչպէս առանձին կեանքի նոյնպէս գործի աշխարհին մէջ. Ինչ հարկ անարգանք ընել, ուրիշին սիրտը խոցել, երբ վեհանձնութեան ու առաքինութեան ճամբան կեցած են մեր առջեւ, աւելի՛ հաճելի, աւելի՛ հրապուրիչ հոգեւորապէս։ Հոգին աւելի բարձր է քան մարմինը և հոգին զսպել գիտնալուն մէջ ճշմարիտ մեծութիւն մը կայ։

Ս. Պատրիարք Հայրը, այս ընդհանուր խորհրդածութիւններէն ետքը, անցնելով գործնական կեանքին՝ իբր օրինակ առաջ բերաւ սա իրողութիւնը թէ չուկայի և առեւտուրի միջոցին մարդիկ յաճախ անարգական խօսքեր կը լսեն, բայց կարեւորութիւն չեն ընծայեր՝ յաճախորդը չը փախցնելու, իրենց ընելիք շահէն չզրկուելու համար։ Ինչո՞ւ ուրեմն նոյն անյիշաչարութիւնը, նոյն ներողամտութիւնը ի յայտ չբերենք հոգեկան ու բարոյական կեանքի մէջ. չուկայի ու առեւտուրի մէջ գործածուածը գունէն իմաստութիւն մըն է միայն, մինչ Առաքեալին քարոզածը քրիստոնէավայել ճշմարիտ սկզբունք, որ մեծութիւն ու սփոփարար բան մը ունի իր մէջ։

Ս. Պատրիարք Հայրը իր քարոզը աւարտեց խորազգեցիկ յորդորականներով ու օրհնութեամբ։

Ժամերգութեանց աւարտումէն ետքը, Ն. Սրբազնութիւնը առաջնորդուեցաւ Խնամակալութեան հիւրանոցը ուր պահ մը հանգիստ առնելէ ետք՝ Պատրիարքարան գնաց։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Խառն Ժողովոյ երէկուան նիստին որոշմանց կարգին մէջ յիշած էինք Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին մէկ նամակը՝ ուղղուած Ս. Պատրիարք Հօր։ Այդ պաշտօնագրով, Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոս իր տեսութիւնները կը պարզէ, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան՝ Մայր Աթոռոյ և Պոլսոյ Պատրիարքութեան հետ ունեցած յարաբերութեանց մասին։ Այդ տեսութիւնները բաժնուած են ութը մասերու, որոնց գլխաւորներն են.—

Առաջին.— Ս. Կաթողիկոսը Կիլիկիոյ թեմերուն համար եպիսկոպոս ձեռնադրելու իրաւունքը բացարձակապէս իրեն կը վերապահէ. իսկ երբ ձեռնադրելի եպիսկոպոսը կոչուած է պաշտօնավարելու Պատրիարքարանի իրաւասութեան ներքեւ գտնուող թեմերուն մէջ, [illegible] Ազգ. Կեդր. Վարչութեան կանխաւ հաւանութիւնը անհրաժեշտ է։

Երկրորդ.— Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը ինք անձամբ կը յիշատակէ [illegible] Հայրապետին անունը՝ Պատարագի ատեն. իսկ եթէ պահանջուի որ Կիլիկիոյ բոլոր թեմերու եկեղեցիներուն մէջ ալ ըլլայ այդ յիշատակութիւնը, այն ատեն հարկ է որ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան ենթակայ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ ալ յիշատակուի Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին անունը։

Երրորդ.— Կ'առաջարկէ որ Պատրիարքարանի և Ազգ. Կեդր. Վարչութեան կողմէ՝ իրեն տրուած «Ամենապատիւ» տիտղոսը վերապահուի միայն Երուսաղեմի և Պոլսոյ Ս. Պատրիարքներուն, ինչպէս նաև հրաժարեալ Պատրիարքներու, որովհետև այդ տիտղոսը Պատրիարքի միայն յատուկ է, և ինքը Կաթողիկոս է, և եպիսկոպոս ձեռնադրելու ու Ս. Միւռոն օրհնելու իրաւասութիւն ունի։

Չորրորդ.—Կը խնդրէ նաև որ իր Պոլիս գտնուած ժամանակ Պատրիարքարանի կողմէ իրեն եղած խոստումները՝ Վանքին նիւթական ու բարոյական զարգացմանը մասին, գործադրուին լիովին, որմէ կախում ունի իր պաշտօնավարութեան արդիւնաւորութիւնը։

Հինգերորդ.—Ս. Կաթողիկոսը կը յաւելու նաև որ, թէև յարաբերական խնդիրներու համար կը դիմէ Պատրիարքարան, սակայն իրերու ընթացքով, ստիպուած կը զգայ ինքզինքը հարկ եղած ատեն առանց Պատրիարքարանի միջնորդութեան ուղղակի դիմումներով վարել իր Թեմին եկեղեցական-վարչական խնդիրները։

Խառն Ժողովը, որուն նկատառման յանձնուած էր այս տեղեկագրին պարունակութիւնը, իր երէկուան նիստին մէջ նկատելով որ յառաջագոյն այս մասին վարչական ծրագիր մը պատրաստուած և հաղորդուած է Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր յանձնեց Ն. Ս. Օծութեան հետ բանակցիլ նոյն ծրագրին հիմանցը վրայ և կարեւորը առաջարկել ի հարկին Ազգ. Կեդր. Վարչութեան։

ՊԱՏՈՒԱԲԵՐ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Քաղաքապետ Վսեմ. Րէշիտ փաշա որ մասնաւոր հոգածութիւն մը ունի կրթական գործին զարգացմանն ու յառաջդիմութեանը, նախընթաց օր հաճեցաւ իր այցելութեամբը պատուել Բանկալթիի Նիկողոսեան աղջկանց գիշերօթիկ վարժարանը։ Վարժարանին Տնօրէն Յակոբ էֆ. Նիկողոսեան՝ ուսուցչական խումբին գլուխը անցած՝ վարժարանին դուռնէն բարեւի կեցաւ Վսեմ. Քաղաքապետ փաշային, որ այցելեց հաստատութեան բոլոր դասարանները, ինչ ինչ հարցումներ ուղղեց աշակերտուհիներուն և իր գոհունակութիւնը յայտնեց դպրոցին ընդհանուր կացութեանը նկատմամբ։ Աշակերտուհիները Վեհ. Կայսեր անուան ձօնուած երգեր երգեցին և ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրին Ն. Կայս. Վեհափառութեան՝ արեւշատութեան համար, Որուն բարձր հովանիին տակ դպրոցները օր աւուր կը զարգանան ու կը բարգաւաճին։ Քաղաքապետ փաշան քաջալերական խօսքեր ուղղեց հաստատութեան հիմնադիր-տնօրէնին և ամբողջ պաշտօնէութեան, որոնց ջերմ բարեմաղթութիւններուն ու յարգալիր արտայայտութիւններուն մէջ մեկնեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Վարչական Ժողովով որոշուած ըլլալով օրինաւորել ու կանոնաւորել ազգայնոց կողմէ ի նպաստ Պատրիարքարանի վճարուած տուրք գանձումը և դիւրացնել ելմտական կարգադրութիւնը, յարմարագոյն դատուեցաւ հաւաքիչի ձեռօք գանձումը դադարեցնել և ուղղակի Պատրիարքարանի բարապանաց ձեռօք հաւաքել տուրքերն, յատկացնելով այդ գործին բարապանապետ Մարտիկ և աւագ բարապան Մելքոն աղաները և ի հարկին ուրիշներն ալ նոյն նպատակին գործածելով։

Վարչական այս կարգադրութիւնները ներկայ Յայտարարութեամբ ծանուցանելով մայրաքաղաքիս մերազնէից, կը հրաւիրուին ըստ այնմ կատարել պարտ ու պատշաճ վճարումներն՝ բարապաններուն ներկայանալուն, դիւրացնել անոնց աշխատութիւնը, և կատարել հանդէպ Պատրիարքարանի իրենց ունեցած պարտականութիւնը։

(Կնիք Ազգ. Պատրիարքարանի)

Կ. Պոլիս, 13 մարտ 1907

ԴԱԼՅԱՆԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ Խնամակալութիւնը և Քրիստինէ Մայրապետ շնորհակալութեամբ կը ծանուցանեն թէ Գեղեցիկ և Արշակ Բիւրքճեան եղբարք, իրենց հանգուցեալ մօր՝ Տիկին Մարիամ Հ. Բիւրքճեանի յիշատակին երկու օսմ. ոսկի նուիրած են։ Նոյնպէս, Եղիազար էֆ. Ժամկոչեան մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Որբանոցին, նոյն Տիկնոջ յուղարկաւորութեան առթիւ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Ստացանք Վեր. Դարա Գրիգոր Յարութիւնեան, իխլաս րիասըզ պիր եօմր (Անկեղծ կեանք մը) տիտղոսով գրքոյկ մը, հայատառ և օսմաներէն լեզուաւ, զոր հեղինակած է Վեր. Յովհաննէս Գ. Գրիգորեան։ Աւետաբերի խմբագրապետը՝ այս հրատարակութեան մէջ ամփոփած է կենսագրութիւնը իր հօր՝ Դարա Գրիգոր Յարութիւնեանի, որ Այնթապի Աւետարանական եկեղեցւոյն քարոզիչն է և որուն հովուական գործունէութեան յիսնամեայ յոբելեանը տօնուեցաւ 1906 մարտ 2ին։ Պատկառելի ծերունիի մը բարեպաշտական դէմքը կենդանի պատկերացումն է այս հատորը, Մատթէոսեան գեղեցիկ տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած, որ կը պարունակէ նաև Վեր. Դարա Գրիգորի ինչպէս նաև անոր հօրեղբօր աղջկան «Վարդենի պաշեր»ի լուսանկար պատկերները։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Բիւզանդիոն լրագիրը՝ որ դադրած էր Տպագրական Տեսչութեան հրամանով, այսօրուընէ կը վերսկսի հրատարակուիլ՝ նոյն Տեսչութեան բարեհաճ արտօնութեամբ։

ՄԱՀ
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԷՖ. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆԻ
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ «ՓՈՒՆՋ», ԼՐԱԳՐԻ

Վերջին պահուն խորին ցաւով կ'իմանանք վաղեմի ու յարգելի պաշտօնակցի մը մահը։

Համբարձում էֆ. Ալաճաճեան, Տէր և Տնօրէն Փունջ լրագրի, այս գիշեր առաւօտեան դէմ, յանկարծամահ եղեր է իր բնակարանին մէջ, Սկիւտար։ Հանգուցեալը Իւթիւճեան Կարապետ էֆ.էն ետքը մեր լրագրապետներուն երիցագոյնն էր և իր թերթը՝ հնագոյն հայ թերթը՝ Մասիսէն ետքը։ Ալաճաճեան էֆ. մօտաւորապէս 40 տարիէ հետէ կը հրատարակէր Փունջը, կամ «Փնջիկ»ը, ինչպէս սովոր էր մտերմաբար կոչելու իր թերթը։ Մեր ժամանակակից լրագրապետներէն ու խմբագիրներէն բոլորովին տարբեր խառնուածքի, տարբեր ճաշակներու տէր, Ալաճաճեան էֆ. իր խմբագրութեան երկար ժամանակամիջոցին մէջ միշտ նոյնը մնաց, կանոնաւորապէս իբր շաբաթաթերթ հրատարակելով Փունջը, չփոփոխելով բնաւ իր լեզուական ուղղութիւնը, թերթին կազմակերպութիւնն ու խմբագրութիւնը, և իր քարոզած սկզբունքները եկեղեցական ու կրթական հարցերու մասին։ Մեթոտիկ աշխատող մըն էր, քիչով գոհացող և բոլորովին խոյս տուող surmenageէ կամ ծայրայեղ աշխատութենէ։

Ալաճաճեան էֆ. վերջին տարիներս իրեն միակ աշխատակից առած էր իր որդին, Պ. Սիմոն Ալաճաճեանը, որ իր հօրը ծեր հասակին մէջ կը թեթեւցնէր անոր աշխատութեան բեռը։

Այս անակնկալ մահուան առթիւ, մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք մեր հանգուցեալ պաշտօնակցին ընտանեաց ու զաւակին։

ԴԱՅԵԱԿ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Նկատողութեան առնելով որ, քաղաքիս մէջ հարկ եղած դայեակներու, մանաւանդ վկայեալ դայեակի մը չգոյութեան պատճառաւ, յաճախակի ցաւալի մահեր տեղի կ'ունենան, իսկ միւս կողմանէ պարագայք չեն ներեր քաղաքիս դայեկութիւն ուսանելու տրամադրեալները զրկել այնպիսի վայրեր, ուր կարելի ըլլայ դայեկութիւն սորվիլ և վերադառնալ։

Հետեւաբար ներկայ Ազգառաջնորդութեամբ կը յանձնարարուի Վիճակիս Առաջնորդարանը ներկայացնել իրենց պայմանները, ինչպէս նաև իրենց հասցէները այն դայեակներ, որոնք վկայեալ են և իրենց արհեստը Երզնկա ի գործ դնելու տրամադրութիւն ունին։

(Առաջնորդարան Հայոց Երզնկայի)

Երզնկա, 28 փետր. 1907

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը

ԱԶԴ.— Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1907 մարտ 17/30ին, կէսօրէն յետոյ ժամը 10ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին մէջ, Ալմօրական, հանրօգուտ ընկերութեանց և Օսմ. Կայս. Պանքայի պատուիրակներու ներկայութեան։ 5—5

Կ. Պոլիս, 6/19 մարտ 1907

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն մարտ 26)

ՍԱԿԱՐԱՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ
ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

ՎԻԵՆՆԱ, 25 մարտ.— Նիւ-Եորքի Սակարանը նմանը չտեսնուած կորստաբեր շաբաթ մը անցուց. սոսկալի տագնապներ իրարու յաջորդեցին, և գրեթէ ամէն օր նորանոր խուճապներ երեւան ելան և արժէթուղթերու անկումները ահագին վնասներու պատճառ եղան։ Շաբաթն անցաւ ինչպէս որ սկսած էր, և մանաւանդ շաբաթ օրն էր որ աննկարագրելի խուճապ մը տիրեց Նիւ-Եորքի Սակարանին մէջ։ Գլխաւոր երկաթուղիներու թուղթերը վեց տոլարի չափ նոր անկումներ ունեցան, և այս անկումն անոր համար կարեւորութիւն կ'ընծայուի, վասն զի այդ թուղթերը ատկէ շատ աւելի մեծ անկումներ ունեցան արդէն ատկէ առաջ։ Ամէնէն աւելի Քանատա-Բասիֆիք երկաթուղւոյն բաժնեթուղթերն են որ մեծ անկումներ կրեցին, և գերման Դրամագլուխը մեծաքանակ գնած է այդ թուղթերէն։ Երկաթուղիի ուրիշ բաժնեթուղթեր և ճարտարարուեստի կարեւորագոյն արժէթուղթեր ալ մեծամեծ կորուստներ ունեցան, որով ամբողջ հրապարակին վրայ տենդագին խուճապ մը յառաջ եկաւ։ Նիւ-Եորքի Սակարանին շաբաթ օրուան այս աննպաստ վիճակը մեծ մտահոգութիւն յառաջ բերած էր թէ գիներու այս անլուր անկումները, որ եւրոպական սակարաններու վրայ ալ ունեցած էին իրենց ազդեցութիւնը, այսօր ալ կրնային շարունակուիլ։ Նաեւ ահա լուր բերին հեռագիրները թէ Նիւ-Եորքի պանքանները երկուշաբթի ոսկի պիտի գնեն Լոնտոնէն։ Այսպիսի գործողութիւն մը, ընդհանուր կարծիքով, պատճառ պիտի ըլլայ Անգլիոյ Պանքային՝ բարձրացնել իր դրամի սակը։ Բայց հակառակ այս ամէն աննպաստ երեւոյթներուն, այսօր գիներու նոր անկում տեղի չունեցաւ։ Պերլինի Պանքան երկար ատենէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով կացութեան բարւոքումը և աւելի վստահութիւն մը ծանոյց. և ասոր պատճառն ալ, գլխաւորաբար արտասահմանի Սակարաններէն, և մասնաւորաբար Լոնտոնէն առնուած յուսադրիչ լուրերն են։ Լոնտոնի մէջ հաշուեյարդարութիւնը, ուրկէ կը վախցուէր թէ ծանր շփոթութիւններու պատճառ ըլլար, շատ հանդարտ անցաւ և ո և է անանկութիւն յառաջ չբերաւ։ Պերլինի մէկ քանի Տուններու Նիւ-Եորքէ առած մասնաւոր լուրերը նպաստաւոր են, և հրապարակին հանդարտիլը կը յուսացնեն։ Այդ լուրերէն կ'երեւի նաև թէ Նիւ-Եորքի Սակարանին վիճակն ալ բարւոքած է և միջամտութիւններ եղած են, մանաւանդ Տեօյչէ Պանքի կողմէ ամերիկեան թուղթերու գիները բռնելու համար։ Քանատա-Բասիֆիքի, Պալթիմորի և Բէնսիլվանիոյ երկաթուղիներուն բաժնեթուղթերը 4 % բարձրացում մը ունեցեր են։ Գերման Դրամագլուխը մեծապէս շահակից է այս երեք արժէթուղթերուն։ Պերլինի ամբողջ հրապարակը ամուր է այսօր, և առաջին անգամ ըլլալով այսօր քիչ մը աւելցաւ գնողներուն թիւը։

ՖՐԱՆՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԴՐԱՄԻ ՍԱԿԸ

ՓԱՐԻԶ, 25 մարտ.— Սեզամիւորական շրջանակներու մէջ գլխաւոր խնդիրն այն է թէ Ֆրանսայի Պանքային վարչական Խորհուրդին կողմէ անցեալ հինգշաբթի օրը դրամի սակին 3½ % բարձրացումը պիտի բաւէ՞ ոսկիի արտածութիւնը դադրեցնելու, թէ ոչ դրամի սակի նոր բարձրացում մը ընել պէտք պիտի ըլլայ։ Արտասահման ղրկուած մեծաքանակ ոսկիին դադարումը, կամ Լոնտոնի վրայ չեղչի սակին բարւոքումը կարեւոր պէտք մը դարձած է։ Վերջերս Լոնտոնի փոխանակագրին չեղչին 25.26էն 25.35ի բարձրացումն է որ պատճառ եղաւ Ֆրանսայի Պանքային բարձրացնել իր դրամի սակը, և թերեւս մօտ օրերու մէջ ալ նոր բարձրացում եւս ընէ, և այս ալ մինչեւ առաջիկայ հինգշաբթի յայտնի կ'ըլլայ։ Ոսկիի բերմը այժմ 75-90 սանդիմ է 1000 ֆր.ի համար։ Ֆրանսայի Պանքային ոսկիի գանձատունէն հազիւ մէկ տարուան մէջ գրեթէ 400 միլիոն պակսեցաւ, մինչդեռ իր արժէթղթերը 300 միլիոն և փոխատուութեանց գումարը 75 միլիոն ֆր. աւելցան։ Դրամի սակին բարձրացման պատճառներն ասոնք են. և ասիկա կը հաստատէ դրամական հրապարակներուն վրայ տիրող ապանդական կացութիւնը։ Եթէ այս վիճակը չբարւոքի, հաւանական է որ դրամի սակը 4 %ի և թերեւս 4½ %ի բարձրանայ։ Այս պատճառաւ Լոնտոնի վրայ փոխանակագրի չեղչի սակին գիները մեծ կարեւորութիւն ունին։

ԲՐՈՖ. ՊԷՐԿՄԱՆԻ ՄԱՀԸ

ՊԷՐԼԻՆ, 25 մարտ.— Նշանաւոր վիրաբոյժ բրոֆ. Էռնստ ֆոն Պէրկմանի յանկարծական մահուան վրայ, հետեւեալը կը հեռագրեն Վիսպատէնէ.—Բրոֆ. Պէրկման մէկ քանի շաբաթէ ի վեր հոս եկած էր դարմանելու համար իր աղեաց հիւանդութիւնը։ Սաստիկ պաղառութեան մը պատճառաւ սենեակէն դուրս չէր ելլեր։ Ուրբաթ օրը յանկարծ հիւանդացաւ աղեաց խցումէ. իր մօտ գտնուող որդւոյն միջոցաւ Հանովէրէ կանչել տուաւ բրոֆ. Շլանկէն որ շաբաթ օրը հոս հասաւ և անմիջապէս վիրաբուժական գործողութեան մը ձեռնարկեց։ Նախ սրբանին թեթեւ գործողութիւն մը կատարեց, առանց թմրեցուցիչի։ Հիւանդին վիճակը մտահոգութիւն պատճառելու երեւոյթ մը չունէր, բայց ուժաթափութիւնը սկսաւ երեւան գալ։ Կատարուած թեթեւ գործողութենէն ակնկալուած արդիւնքը չտեսնուեցաւ երէկ, և բրոֆ. Պէրկման փափաք յայտնեց որ բրոֆ. Շլանկէ, որովայնահատութեամբ, նոր գործողութիւն մը կատարէ, ինչ որ տեղի ունեցաւ, դարձեալ առանց թմրեցուցիչի։ Հիւանդին ուժաթափութիւնն աւելցաւ. բազկերակը երթալով տկարացաւ և մահը վրայ հասաւ կէսօրին։ Բրոֆ. Պրաման այսօր Հալլէէն հոս հասաւ, բայց մեռած գտաւ իր նախկին վարպետը։ Այսօր բրոֆ. Պէրկմանի մահէն քիչ առաջ, կայսրը հեռագրով տեղեկութիւն ուզած էր հիւանդին վիճակէն։ Հանգուցելոյն մարմինը Բոցտամ պիտի փոխադրուի։

Բրոֆէսէօրին մահուան պատճառ եղող հիւանդութեան մասին հետեւեալը կը տեղեկացնեն.—Արդէն հինգ տարիէ ի վեր մերթ ընդ մերթ հիւանդին վրայ նշաններ կ'երեւէին նախաղիքին վերին մասին մէջ չարամոյն կազմուածքի մը ծանուցանող։ Զանազան ատեններ, երեք անգամ աղիքի խցում ունեցած էր. վերջին անգամ՝ տարի մը առաջ։ Բայց հիւանդին զօրաւոր կազմուածքին շնորհիւ ամէն անգամուն ալ առաջքն առնուեցաւ։ Բրոֆ. Պէրկման վերջին ատեններս ըսած էր թէ քանսէր ըլլալու էր իր աղիքին հիւանդութիւնը, ենթադրութիւն մը որուն համակարծիք չէին իր մօտ գտնուող բժիշկները։ Մահամերձին անկողնին մօտ կը գտնուէին իր երկու ամուսնացեալ աղջիկները և որդին, որ բժիշկ է։

— Բրոֆ. Էռնստ ֆոն Պէրկման ծնած է 1836 դեկտ. 16ին Ռիկայի մէջ (Լիվլանտ). ուսումն առած է Տօրբադի մէջ. 1860ին տօքթորի վկայական ստանալով օգնական վիրաբուժի պաշտօնի կոչուեցաւ Տօրբադի վիրաբուժական գործողութեանց քլինիքին մէջ։ 1864ին, ինչպէս կ'ընէին այն ատեն գերման բժիշկները, ուսումնասիրական ուղեւորութիւն մը ըրաւ Վիեննա և ապա Պերլին։ 1870ին, Ամսդերտամի մէջ, Բիւնէ բնախօսին հետ կը գործէր։ Վայսէնպուրկի և Վէօրթի ճակատամարտներէն ետքը, Ֆալց գնաց և նախ՝ բանաստեղծ ու վիրաբոյժ Ֆոլքմանի, և ապա Մանհայմի մէջ Թէոտոր Պիլրօթի հրամանին տակ ծառայեց զինուորական հիւանդանոցի մէջ։ Ֆրանքօ-գերման պատերազմին ատեն, զինուորական հիւանդանոցներու և Բաւիէռը պաշտպանող գերման զօրաց հետ գտնուած է իբր վիրաբոյժ։

Բրոֆ. Պէրկման լաւ ուսումնասիրած էր գլխու և անդամներու հիւանդութեանց վիրաբուժական մասերը, և գլխաւորաբար գնդակի հարուածէ յառաջ եկած վէրքերու դարմանը։ Ինքն էր որ վիրաբուժութեան մէջ սեւալիմէի գործածման վրայ գրեց։ Այս նիւթին վրայ իր և աշակերտաց գրածները 14 հատորներու մէջ հաւաքած է։ Իր զանազան մեծ արժանիքներէն մէկն ալ Լիստէրի քարոզած հակամանրէական դրութիւնն անմիջապէս ընդունիլն էր։ Ինքն էր որ վերակազմեց ռազմային վիրաբուժութիւն, հականեխիչ դրութիւնը գործադրելով և ուղեղի բնախօսութեան մէջ խոր հմտութիւն պաշարելով Պէրկման յաջողեցաւ ուղեղային վիրաբուժութիւնը կազմակերպել։ Ժամանակիս իբրեւ ամէնէն աւելի փորձառու ռազմային վիրաբոյժը, գնդակի հարուածէ վէրքերը հականեխիչ դրութեամբ դարմանել սկսաւ, դրութիւն մը որ վերջին ատենները ամէն պատերազմներուն մէջ, մանաւանդ ռուս-ճաբոնական [illegible] ճակատամարտներուն մէջ գործադրուեցաւ մեծ յաջողութեամբ։ Նշանաւոր բժիշկ մըն էր, և նախասիրութիւն մը ունէր զինուորական համազգեստ կրելու. լաւ ուսուցիչ և ատենաբան էր։ Բժշկական ամէն համաժողովներու մէջ կարեւոր դեր մը ունէր. վիրաբուժութեան մասին աշխարհի ամէն կողմերէն խորհուրդ կը հարցնէին իրեն, հիւանդութեանց դարմանի համար։

Բրոֆ. Պէրկման բնութենէն օժտուած էր առողջ ու պինդ կազմուածքով մը. աշխատելու գերմարդկային ոյժ մը ունէր. և բախտն ու յաջողութիւնն ալ կը հետեւէր իրեն, ինչպէս ամէն ճշմարիտ հանճարի։ Երբ անցեալ դեկտ. 16ին իր ծննդեան 70րդ տարեդարձին ներկայ գտնուող հանդիսականները կը հիւրամեծարէր, այնպէս երեւցաւ թէ 80 և մինչեւ իսկ 90 տարի ապրելու չափ ոյժի պաշար ունէր իր մէջ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 27 մարտ.— Այսօր Սակարանը բացուելու պահուն աւելի չէզոքուեցան երէկի լաւ տպաւորութիւնները։ Գրեթէ բոլոր արժէթղթերու գիները բարձրացած էին՝ ցամաքային Եւրոպայի միւս Սակարաններէն առնուած նպաստաւոր լուրերուն հետեւանքով։ Լոնտոնի մէջ քոնսոլիտէն շատ հաստատուն է և Հարաւային Ափրիկէի հանքային արժէթուղթերն ալ բարձրացած են։ Բարիզի մէջ Րիօ Թինթօ, պղինձի գիներուն հաստատման վիճակին հետեւանքով, 57 ֆր. բարձրանալով եղաւ 2201։ Բարիզի Սակարանը փակուած ատեն, սակայն, Պաւիլէօն կարեւոր ու անընդհատ վաճառումներ եղան սպանիական երկաթուղիներու բաժնեթուղթերուն վրայ, մանաւանդ Սարակոսայի, որոնք 387 ֆր.ի իջան և հիւսիսային Սպանիոյ ալ 253ի։ Այդ վաճառումները ծանրութիւն մը առաջ բերին հրապարակին վրայ, որ նախապէս ունեցած յառաջդիմութիւնը կորսնցուց։

—Պանքօքէն կը հեռագրեն թէ Սիամի Թագաւորը, բազմաթիւ հետեւորդներով, այսօր Պանքօքէն ճամբայ ելեր է Մէսաժըրիի շոգենաւով մը դէպի Մարսիլիա, ուրկէ Բարիզ պիտի երթայ։

—Այսօր Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ հարցապնդում մը տեղի ունեցաւ այն շնորհազրկութեան վրայ որուն Պայեռ զօրավարը ենթարկուեցաւ՝ Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ պատերազմի մը հաւանականութեան մասին հրատարակած մէկ նամակին համար։ Պատերազմական նախարար Բիքառ զօրավարը պատասխանեց թէ անկարելի էր թոյլ տալ զօրավարներուն կարծիք յայտնել պատերազմի յայտարարութեան մը մասին։ Նախարարապետ Պ. Քլէմանսօ հաստատեց Բիքառ զօրավարին այդ յայտարարութիւնը և ժողովը 207ի դէմ 360 ձայնով հաւանեցաւ նախարարութեան ընթացքին։

—Մերակոյտին նիստերը դադրեցան մինչեւ մայիս 7։

—Շէրպուռի մէջ 146 թիւ թորփիլանաւին կաթսան պայթեցաւ։

—Բոնաբարթ Արթուր իշխանը Բարիզէն անցաւ՝ Նիս երթալու համար։

ԹՈՒԼՈՆ.— Անգլիական Վիքթորիա շոգենաւը խրեցաւ Սէրիֆոսի ժայռերուն վրայ, Արշիպեղագոսի մէջ։ Կացութիւնը շատ վտանգաւոր է։ Մեքենայի սրահները ողողուած են։ Ազատարար շոգենաւեր գացին, զայն ազատելու։

ԳՈՓԷՆՀԱԳ.—Ֆրանսայի նոր դեսպան Պ. Պօքէռ իր յանձնարարագիրները մատոյց Տանըմարքայի Թագաւորին։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիւրթէմպէրկի Թագաւորը Քաբ Մարթէնէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Գերմանիա։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Ֆից Կէրոլտ դատաւորը ամբաստանեալ Թոուն ենթարկեց մասնագէտ բժիշկներէ կազմուած յանձնաժողովի մը քննութեան՝ անոր մտաւորական վիճակը հաստատելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կալլէսի իշխանը մասնաւոր Խորհուրդ մը գումարեց Մարլպորօ-Հաուզի մէջ։ Վիքթորիա Թագուհիին օրէն ի վեր մէկ անգամ միայն մասնաւոր Խորհուրդ մը գումարուած է։

ՀՌՈՄ.—Պ. Դիթթօնիի հիւանդութեան հետեւանքով քսանըչորս ժամ յետաձգուեցաւ ֆոն Պիւլով իշխանին հետ ունենալիք տեսակցութիւնը։

ՎԻԵՆՆԱ.—Զայթ կ'ըսէ թէ ապրիլին Պոհէմիոյ հիւսիսային կողմը պիտի տեսակցին Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ կայսրերը։

ՍՈՖԻԱ.— Նախարարապետ Պ. Կուտէվ Սոպրանիէէն 600,000 ֆր.ի վարկ մը ուզեց՝ երկաթուղիի պաշտօնեաներուն վիճակը բարւոքելու համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ԱՂԻ ՊԱՐԿԵՐՈՒ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ

ԱԶԴ.— Հանր. Պարտքի Թողեալ Հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ աճուրդի կը դնէ հայթայթումը՝ 1.—Իւրաքանչիւրը 100 քիլօ աղ պարունակելու կարող 300,000 պարկեր, 44×26½ ինչպէս ծաւալով, 2½ լիպրա ծանրութեամբ։ Հիւսուածքը՝ 8×8։ 2.—Իւրաքանչիւրը 50 քիլոկրամ աղ պարունակելու կարող 200,000 պարկեր, 20×28 ինչպէս ծաւալով. հիւսուածքը միեւնոյն։ Ամէնքն ալ Լիվրբուլ Թուբլ տեսակէն, խծպուած եզերքներով և խայծղանուած։

Ապրանքի յանձնումը պէտք է կատարուի Իզմիրի մէջ, ծախքերը յանձնառուներուն վրայ։

Առաջարկուելիք գինները պէտք է կատարել շիլինով ու բէնսով, կնքուած պահարանի մէջ, նմոյշներու ընկերացած, այս վերջինները համապատասխան՝ Վարչութեան կեդրոնատեղին մէջ ի տես դրուած պարկերուն, որոնք յանձնառուներուն կամ Կ. Պոլսոյ իրենց ներկայացուցիչներուն տրամադրութեան տակ դրուած են։ Յանձնառուներէն կը պահանջուի իրենց յանձնելիք ապրանքի արժէքին հարիւրին քսանըհինգը աւանդ ձգել։ Այդ գումարը պիտի վերադարձուի ապրանքին յանձնումէն յետոյ միայն, նմոյշին համապատասխան ըլլալու պայմանաւ։

Աւանդ ձգուած գումարները կրնան յանձնուիլ Կեդրոնական Վարչութեան կամ Օսմ. Պանքայի կեդրոնատեղին Կ. Պոլսոյ մէջ կամ իր մասնաճիւղերուն։

Աւանդի գումարին վերաբերեալ թուղթը պէտք է ընկերանայ առաջարկին։

Մինչեւ յառաջիկայ 1907 ապրիլ 15 (Ն. Տ.) կէս օր, պիտի ընդունուին առաջարկները։ Վերջնական աճուրդը պիտի կատարուի ապրիլ 16ի կէս օրին։ Վարչութիւնը, աճուրդին կատարումէն անմիջապէս յետոյ, իր որոշումը յանձնառուին պիտի հաղորդէ, կա՛մ հեռագրով՝ եթէ այս վերջինը Թուրքիոյ նահանգներուն մէջ կը գտնուի, և կամ նամակով՝ եթէ Կ. Պոլիս կը գտնուի։ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ըստ կամս աճուրդի դնելու հայթայթուելիք ապրանքին ամբողջութիւնը կամ 100 քիլոնոց կամ 50 քիլոնոց պարկերը զատ զատ։ Պարկերու հայթայթումը ամէնէն ուշը մինչեւ 1907 յունիս 15 պէտք է կատարուի։ Այդ պայմանաժամը անցնելէն յետոյ՝ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ օրինական ո և է միջոց ձեռք առնելու իրաւունքը՝ իր շահերը պաշտպանելու համար, եթէ երբեք վնասներ կրէ վերեւ յիշուած պայմաններու անգործադրելի մնալէն։ Վճարումը, յանձնառուին փափաքին համաձայն, կամ Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, օսմ. ոսկիով՝ անգլիական ոսկին 110 ղրուշ հաշուելով, կամ Կալկաթայի մէջ՝ ռուբիով, մէկ ռուբին մէկ շիլին 4 բէննիի հաշուելով, և կամ թէ Լոնտոնի վրայ քաշուած չէքով, ամբողջ ապրանքին յանձնումէն յետոյ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

7/20 փետր. 1907 (1322) 26—17

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ		Փարա
Առաջին ճերմակ օխան		36½-37
Երկրորդ » »		35 -35½
Խառն »		33 -34
Ջավտարը »		31 -32
Կարծր առաջին »		38 -39
» միջին »		34 -37
ԱԼԻՒՐ		Ղրշ.
Տեղական գըրմա Ա. Պարկ		71 -72
» » Բ. »		67 -68

Այսօր 1 վակօն Անատոլըի ցորեն ժամանեց.

ԹԵՓ		
Օխան 19 փարա		
ԳԱՐԻ		
Բէօսթէնճէ	քիլէն	13½-14½
Ռումէլի		12½-13¼

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ս. ՇԹԱՅՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Զատկի տօնական օրերուն առթիւ նորաձեւ ապրանքներ ստացած է եւ հանրութեան կը խնդրէ իր այցելութեամբ պատուել:

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

Արանց, կանանց և տղոց զգեստներ, պոնէթըրիի վաճառքներ՝ ֆրանսական ու անգլիական, չապկեղէն, գլխարկ, մարոքէնրէ առարկաներ, ճերմակեղէն, «Կիւեռ»ի ձգափոկեր, տոկուն կօշիկներ՝ Ուալքօվըր և Սթօն Շու գործարանին, անուշահոտութիւն, ձեռնոց և ճամբորդութեան առարկաներ։

Յ. Գ.— Շթայն վաճառատունը բաց պիտի ըլլայ մարտ 24ի կիրակի օրը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 14/27 Մարտ			
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Փ. Կ.	Օ. Ո.	101 13
Ամէնէն բարձր գին	»	»	101 20
Ամէնէն վար գին	»	»	101 03
Ռումէլի Երկաթուղի գոց		Ֆր.	147 7/8
Ամէնէն բարձր գին		»	148 —
Ամէնէն վար գին		»	147 3/4
Թրամվայ		»	62 —
ԲԱՑՈՒՄ 15/28 Մարտ			
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Փ. Կ.	Օ. Ո.	101 09
» » ժամը 7ին	Փ. Կ.	»	101 08
Ռումէլի Երկաթուղի		Ֆր.	147 7/8
» » ժամը 7ին		»	147 7/8
Քարափ Կ. Պոլսոյ		»	459 —
Անատ. երկթ. Պարտք. Ա. սերի		»	528 —
» » » Բ. սերի		»	526 —
» » բաժնեթուղթ		Ա. Ո.	18 37
Շիրքէթի Խայրիէ		»	42 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ		»	4 90
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		»	4 80
Օսմ. Ծխախոտ			— —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ			10 95
» ժուիսանս			6 10
» պարտաթուղթ			482 —
Թրամվայ		Ֆր.	62 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.			363 —
Պոլիս Քարա Այտըն			706 —
Մէտէլինի պանքա		Օ. Ո.	6 25
Սալոնիկի պանքա			175 —
Մերսին Ատանա պարտք.		Ա. Ո.	16 75
Քարասու առանձնաշնորհեալ			119 —
» սովորական			114 —
» 5 պարտաթուղթ			88 —
Քարափ Իզմիրի			596 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %			262 —
Հելլենական պարգեւաւոր Թուղթ			435 —
» » »		Օ. Ո.	4 06
Լուբիոմ		Ֆր.	92 —
Ջարթըրտ		»	39 —
ՍԹԻԼԱՆՑ			
Օսմ. Միացեալ 1 օրուան		Օ. Ո.	1 80
» » 8 »			4 60
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	1 50
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի			6½ %
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոնի վրայ չէք		Ղրուշ	110 5/16
Բարիզի » »		Ֆրանք	22 95
Վիեննայի » »		Քուրոն	21 98
Պերլինի » »		Մարք	18 62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 27 Մարտ			
Միացեալ Օսմ. պարտք.) բաց.		Ա. Ո.	93 17
) գոց.		»	93 25
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	148 —
Թրամվայ		»	62 75
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	694 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ		»	444 —
Պոլիս Քարա Այտըն		»	703 —
Օսմ. մաքսատուն		»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Փ. Կ.	»	94 62
Քրէտի Լիոնէ	Փ. Կ.	»	1172 —
Ռուսական 5 %		»	88 40
Իտալական Ռանթ		»	102 35
Սպանիական արտաքին		»	94 20
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25 215
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		»	3 1/2
ԼՈՆՏՈՆ, 27 Մարտ			
Միացեալ Օսմ. պարտք) բաց.		Ա. Ո.	92 —
) գոց.	Փ. Կ.	»	91 50
Օսմանեան Կայս. Պանքա		»	17 37
Էժիպսիէն միացեալ		»	— —
Անգլիական քոնսոլիտէ		»	85 43
Հելլենական 5 % 1881		»	51 50
Ջարթըրտ		»	1 50
Պուլկարական փոխառ. 1892		»	100 —
Ռանտ Մայնս		»	6 71
Ռուսական 4 % 1888—1889		»	76 —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ		»	25 53
Դրամազեղչ		»	5 —

ԻԼԱՆ
(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէ հաթապ ամպարը իչին պիր սէնէի քամիլէ զարֆընտա միւպաեա օլունաճագ հաթապ իլէ մանկալ քէօմիւրի մէվզըի միւնագասաեա վազ խոլունմուշտուր։ Շէրաիթը միւթէֆերրիասը անլամագ վէ միւնագասաեա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհըպէն Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 10 մարթ 323 3—3

⁂

Խազինէի Խասսաի Շահանէեէ միւպաեա օլունաճագ լէվհա Նիւխասը, մատանրօլ, տիւլպէնտ վէ սաիրէ իլէ էլպիսէլիք քէթէն տօզ մէվզըի միւնագասաեա վազ օլունմուշտուր։ Շէրաիթը միւթէֆերրիասը անլամագ վէ միւնագասաեա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհըպէն նիհաեէթ սալըտ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 10 մարթ 323 3—3

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ 9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ 329 Միլիոն Ֆրանք
1905ին գանձուած ապահովագին 39 » »
Մինչեւ 1905ի վերջը հատուցեալ վնասք 460 » »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխին ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրելոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ևն. ևն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթըրճը Օղլու Բասաժ։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 50—7

ԱՊԱՌԻԿ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ՆՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ

Ամէն անուան յատուկ սկզբնատառով ադամանդազարդ ոսկի մատնիներ

Հէրճայի վաճառատունը՝ գոհարեղէններու, ոսկի և արծաթ շղթաներու, գրպանի, պատի և քօնսոլի ժամացոյցներու մասնաւոր վաճառումէն զատ՝ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն վստահութենէն քաջալերուած, այս անգամ կը փութայ յայտարարել թէ՝ ամէն եղանակի յատուկ վերջին նորաձեւութեան վրայ պատրաստ ունի արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն տեսակ հագուստներ ու անձրեւի համար մուշամպա վերարկուներ, նաեւ ճերմակեղէններ, ֆանթէզիներ և թօհաֆիյէներ ու կօշիկներ։ Ունի նաեւ կահկարասի, ձեղունի լամբարներ, մահճակալներ, եւրոպական ու անգլիական գորգեր, զնտի մուշամպաներ, կրամոֆոններ ու պիսիքլէթներ՝ ամենավերջին կատարելութիւններով։

Հէրճայի վաճառատունը մայրաքաղաքիս մէջ միակն է, որ շահած է հանրութեան վստահութիւնը և գոհունակութիւնը, իր ապրանքներուն տոկունութեան և ոսկիներու մաքրութեան, ձեւաւորութեան և աժանութեան համար։

ԱՊԱՌԻԿԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Գնուած ապրանքին հարիւրին 20ը միայն կանխիկ, իսկ մնացեալ գումարին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարմամբ պատրաստ է հայթայթել։

Վաճառատունն հաստատուած է

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅ, ՈՍԿԵՐՉԱՑ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 13

Անգամ մը այցելել բաւական է համոզուելու համար թէ Հէրճայի անմրցելի կազմակերպութեամբ մը ի վիճակի է այսօր գոհացնելու իր ամենէն դժուարահաճ յաճախորդները։

Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ

Սակարկութիւն չկայ 50—26

Շաբաթական վճարմանց համար հաւաքիչներ միշտ պատրաստ են

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք եւն. աննման դեղ այտուցքներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. փնտռել մեր ստորագրութիւնը 18—18

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԹԻՐԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 1 ՄԱՐՏ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԸ

80 ղրուշ շահող թիւեր

88 679 938 1106 1455 1569 1862 1883 1982 2044 2538 2710 3355 3532 3602 3787 4115 4311 4463 4725 4910 5051 5203 5332 5480 5605 5724 5985 6080 6121 6200 6873 6984 7140 7144 7673 8893 9071 9149 9621 9670 10157 10210 10235 10328 10488 10774 12294 12336 12375 12389 12597 12900 12917 12930 13238 13978

14427 14468 14480 14940 15209 15359 15652 15693 16045 16464 16788 16836 16887 17316 17326 17619 17754 17988 18057 18219 18399 18753 19241 19307 19595 19997 20220 20294 20415 20479 20954 21280 21291 21459 22594 22735 22813 23008 23244 23364 23418 23597 23686 23710 24089 24203 24308 24444 24567 24673 25020 25107 25403 26400 26852 27480 27604

28232 28659 28883 29020 29100 29988 30117 30784 30900 31021 31371 31391 31413 31967 32750 33058 33783 34185 34882 35147 36060 36285 36298 36369 36811 37136 37359 37635 37802 38069 38296 38396 38446 39007 39169 39455 39830 39928 40202 40477 40667 40873 41161 41641 41796 41980 42091 42241 42508 42581 43022 43048 43183 43669 43731 44352 44396

44616 44912 45174 45182 45893 46040 46139 46148 46364 46492 46987 47047 47105 47144 47192 47504 47520 48006 48156 48203 48447 48745 49457 49480 49534 49825 50063 50301 50313 50390 50404 50698 50847 51112 51316 51636 52508 52895 53489 53751 54162 54237 54393 54882 55148 55593 55711 55931 56182 56841 57356 57456 57539 58177 58416 58557 58749

59532 60082 60270 60284 60442 60840 60913 61307 62146 62874 63000 63375 63433 63523 64015 64111 64658 65008 65294 65569 65745 65761 65806 66131 66594 66825 66855 66983 67417 68265 68441 68918 68943 69091 69174 69328 69471 69734 69769 69827 70108 70560 70583 0862 70961 71010 71078 71247 72014 72029 72080 2661 73684 74019 74096 74529 75002

75077 75104 75122 75620 75041 76243 76264 76823 77369 77417 77437 77500 77883 78289 79657 80111 80346 80414 80779 80868 80927 81083 81583 81744 81823 82743 83246 83507 83534 84039 84138 84320 84356 84390 84956 85140 85392 85705 85867 85934 85969 86461 86607 86642 87892 88152 88398 88946 89025 89704 90016 90543 90757 91009 91099 91398 91627

91685 91757 92014 92595 93218 93263 93276 93714 93917 94107 94436 94684 94772 95315 95978 96018 96060 96571 96838 96854 97790 97834 98179 98342 98542 99119 99426 99953 100246 100298 100402 100458 101510 101532 101581 102102 102253 102280 102753 102783 103186 103381 103442 103753 104098 104738 105041 105094 105136 105148 105525 05842 106182 106263 106465 106904 106942

106980 107224 107317 107796 107812 107864 108323 108881 109543 110168 110389 111267 111315 111444 111492 111554 112112 112393 113173 113267 113548 113869 113908 114005 114147 114599 114602 115194 115249 115283 115680 116112 116388 116511 116539 116592 116608 117072 117651 118011 118537 118791 118935 119052 119147 119666 119770 120594 120882 121156 121499 122209 122467 122668 122681 122921 123023

123036 123698 123754 123849 124082 124567 124972 125441 125531 125699 126023 126549 126745 127092 127892 128147 128293 128383 128572 128848 129220 129373 12958[illegible] 129697 130[illegible]73 130531 131039 131158 131234 131396 131499 132268 132312 132604 132642 133024 133328 133668 133789 133866 134129 134366 134812 134978 135424 135444 135591 136096 136107 136126 136206 136434 136890 137412 137492 137709 138164

138194 138364 138447 138697 138732 139095 139340 139849 139862 139878 139957 140100 140259 140378 140838 142102 142155 142[illegible]48 142688 143234 143491 144417 144555 145032 145057 145384 145393 145472 145622 145819 146509 147101 147297 147408 147772 147965 148539 148700 149254 1494[illegible]1 149559 149868 150130 150251 150352 151246 151369 151386 151415 151810 151820 152397 152455 153384 153846 154313 154419

154773 154818 154975 155521 155583 155623 155711 155894 156095 156305 156584 157104 157345 157396 157409 157637 157675 157776 157969 158206 158243 158545 158765 158907 158973 159498 159595 159701 160142 160185 160203 160440 160750 160911 160628 161389 161627 161845 162216 162267 162714 163381 163429 163630 163980 164073 164203 164250 164445 164544 164948 165458 165864 166353 166397 166476 166389

167378 167484 167628 168006 169052 169118 169220 169475 170117 170334 170533 170805 170949 171357 171991 172864 173084 174241 174322 174461 174626 174743 174805

Շար.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ 2|14 եւ 320 Անձեր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըլ խան, Հէզա էն փողոց, Թիւ 14, Քոօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սատօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէօղլու, Էմին-էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատիս չուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատտէսի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօտօրոս Իշանիտէս, նամակատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնտիք, Բ. Սոմմարիբա։
Մեծ Կղզի, Բէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Բէշլեճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Ջարշը Պօյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորագիւտութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց. Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։ 16 50—17

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՍՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3[illegible]09	Սաֆֆօ	1119
Ալէփօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Սիրիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1 57	Սիլվիօ	119
Աթիսքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սցէրա	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	264	Էլպօ	3464	Իտաֆօ	5 40	Նէրօ	1 33	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	438	Էլտորատօ	1520	Ճինօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էրաքօ	84	Քէլսօ	053	Օթէլլօ	1036	Թոլէտօ	1470
Գալիպսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլպինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Օւրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	17[illegible]0	Փալէրմօ	1637	Վասքօ	1[illegible]14
Գաթօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Փոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէփանթօ	2272	Ռիալթօ	3329	Ւ. Ուիլսըն	239
Սիսէրօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1[illegible]43	Ռինալտօ	1553	Ենէտօ	13[illegible]0
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօմէօ	1789	Թորօ	
Գօրսօ	895	Կրասանօ	1695	Մարէնկօ	1[illegible]7[illegible]	Ռոզարիօ	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Վասքօ շոգենաւը, նաւապետ Հէրնքէսըլ։
Ալէֆրօ շոգենաւը, նաւապետ Միքք.

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—38

ՊԱԼՔԱՆ
Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ Ֆրք. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահկարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—34

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Տէօյչէ Օրիէնթ Պանքի կից, Սինասօն խան

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ ամէն անոնց, որոնք կը փափաքին Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանին դասախօսութեանց հետեւիլ, թէ նոյն վարժարանին դասերը պիտի սկսին 1907 մարտ 24ին (Հ. Տ.)։ Ընդունելութեան պայմաններն են հետեւեալները.—Աշակերտիլ փափաքողները պէտք է առնուազն 17 տարու ըլլան։ Տարիքի մասին ո և է զիջողութիւն չըլլար։ Մուտքի քննութիւնը սա նիւթերուն վրայ պիտի կատարուի. 1. Թուաբանութիւն։ 2. Երկրին մէջ խօսուած լեզուներէն մէկուն գրաւոր ծանօթութիւն։ Քննութիւնները Թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։ Աշակերտիլ փափաքողները, վերոյիշեալ թուականէն առաջ, պարտին իրենց խնդրանքն ուղղել Շերամաբուծական վարժարանին Տնօրէնին և վերաբացման օրը ներկայանալ վարժարան, իրենց հետ ունենալով ծննդեան վկայագրին պատճէնը, բարի վարքի վկայագիր մը և պատուաստի վկայական մը։ 24—17

3/16 յուն. 1907

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

⁂

ԱԶԴ.—Թղթախաղ Համայնքներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը յիշեցնէ թէ այն տարեկան դրոշմատուրքը, որ սապէս սահմանուած է կանոնագրի 9րդ յօդուածի 94րդ թիւին մէջ, «Թուղթէ ու խաւաքարտէ զատ՝ ուրիշ նիւթերու վրայ մասնաւորներու կողմէ եղած ծանուցումները, տեղ մը փակցուած, կախուած կամ ցուցադրուած հանրային վայրերու մէջ, պէտք է վճարուի ելմտական տարուան սկիզբը (1 Մարտ, Ն. Տ.), 35րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն։

Հետեւաբար տուրք վճարողները կը հրաւիրուին մինչեւ մէկ ամիս, այսինքն 13-3 (1907) ապրիլ 1էն առաջ ներկայանալ դրոշմատուրքի դիւանին, Կ. Պոլսոյ տնտեսութեան (Զինարան), հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու դրոշմատուրք վճարելու համար։ Հակառակ պարագային՝ թերացողները տուգանքի պիտի դատապարտուին կանոնագրին 38րդ և յաջորդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն։ 15—8

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

⁂

Ազդ.—1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. հրովարտակին Ե. և Ը. յօդուածներու և 1903 սեպտ. 1/14ի յաւելուածական հրովարտակի ԺԲ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, Ռումէլիի երկաթուղիին հետեւեալ թիւերը

210,428	255,971	711,803	718,991
210,429	382,462	711,804	783,988
210,430	464,973	711,805	1,815,656

որոնց վիճակահանութիւնը կատարուած է 1877 ապրիլ 1ի թիրաժով, եթէ մինչեւ յառաջիկայ 1 ապրիլ 1907 չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 10—9

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 փետր. 1907

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանտիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխն և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուեբացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանաւ	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ » »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 ղրուշ ոսկեդրամ։ 50—45

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՄՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 36 միլիոն ֆուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Յիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ծանուցում մը ընելէ յետոյ, հետեւեալ կերպով

3	օր	100- 150	ոսկի գումարի համար
6	»	151- 200	» » »
10	»	201- 500	» » »
15	»	501-10 0	» » »
30	»	1001 և անկէ վեր	» »

Վինըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ աւանդողներուն հաշիւը կարգագրել, ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային՝ նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Մնտուկէն զատ, Վինըր Պանք Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով

ՇՈԳԵՆԱՒ. ՑԻՆ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՕՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—23 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Մա. տ
Գշ 13/26 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւօտուն, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Պօր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ 15/28 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտուն։
Շբ 17/30 Միտիլլի, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 1[illegible]ին առաւօտուն։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։
50—20

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (81)

ԼԻԱՆ-ՆԵՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼԷՆՕՐԻ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ՄԱՐԹԻՆ ՈՒ ԹԷԹ-Տ'ԷԿԼ

— Աւելի քան երբեք կը յուսամ, սիրելի տիկին։ Ձեր զաւակը զոր ծայրայեղ սիրով և հոգածութեամբ մեծցուցած էք կրնար փափկակազմ ըլլալ։ Ատ էր որ մտահոգութիւն կը պատճառէր ինծի։ Հիմա գիտեմ որ առոյգ տունկ մըն է ան, և կ'արհամարհէ կլիմայական փոփոխութիւնները։ Մնաց որ, ինչպէս կրնայ կայտառ ու ազնուացեղ չըլլալ, երբ այսպիսի հայր մը և մայր մը ունի...։

— Թերեւս զարմացուցած էք թշուառականը, այդպէս խօսելով անոր հետ, դիտել տուաւ Տիկին տը Սէրիսօլ երկչոտութեամբ։

— Անտարակոյս պիտի զարմանար, բայց կը կարծէ՞ք որ այդպիսի անկեղծութիւն ցոյց տուած ըլլամ, որ կրնար վտանգաւոր դառնալ, սիրելի Տիկին։ Իտալական արիւն կը կրեմ երակներուս մէջ և ատոր ապացոյցը ընծայեցի։ Թէթ տ'էկլ, իմ դիւանագիտութեանս շնորհիւ, համոզուած է թէ շատ մը ընդվզումներէ, ողբուկոծերէ և վար մնումներէ յետոյ, ձեր ամուսնոյն փրկութիւնը պիտի զոհէք, զաւակնիդ ձեռք անցընելու ու բախտը վայելելու համար։ Խոստովանեցայ թէ ամուսնական զգացումներէ աւելի մայրական զգացումներ կը տածէք, թէեւ այնպէս կը հաւատամ որ երկուքն ալ ունիք և պիտի նախընտրէիք մեռնիլ քան մէկը կամ միւսը ընդունիլ։

— Ստուգիւ այդպէս է, ըսաւ Լէնօր մեղմաձայն։ Լաւ կը ճանչնաք զիս, բայց համակարծի՞ք էք բռնելիք ընթացքիս։

— Բացարձակապէս, յայտարարեց Ճուլիօ։ Օ՛ն, մտածեցէք, սիրելի տիկին։ Գիտէ՞ք ո՞րչափ երջանիկ ու հպարտ կը զգամ ինքզինքս՝ այդ աշխարհիկ երեկոյթին մէջ ձեռք բերած արդիւնքիս համար։ Որքա՜ն շլացուցիչ տպաւորութիւն մը ունեցայ հոն... շատ մը ողորկ ուսեր տեսայ, որոնք գոհարեղէններու տակ կը փղփղէին։ Թէթ-տ'էկլի բնակարանը եդեմին մէկ մասնաճիւղը դարձած է։ Այդ բանին համար գոհ եմ, որովհետեւ հոն պարզուած պերճանքը ցոյց կուտայ թէ ոսկիի մէջ կը լողայ Թէթ-տ'էկլ, որ բնականաբար չպիտի ուզէ հետապնդել համբաւաւոր գաղտնիքը։ Ան այժմ, այդ մեծահարուստ կրեսոսին մտահոգութիւններէն մէկը չի ձեւացներ արուեստական ադամանդի պատրաստութեան գաղտնիքը։

— Ուրեմն ի՞նչ պիտի ընենք, հարցուց մանկամարդ կինը։

— Դուք պէտք է զիս քաջալերէք յուսադրիչ ժպիտներով։ Արիւթօ ու ես պիտի կրկնապատկենք մեր ջանքերը՝ Մարթինի որջը գտնելու համար, մինչ թշնամին, կեղծ վստահութիւն մը ձեռք բերած, պիտի սպասէ որ իրեն դիմում ընէք թախանձագին, ձեր զաւկին վերադարձուիլը խնդրելով։ Սիրելի տիկին, արշալոյսը կը ծագի։ Ձեր դժբախտութեանց խորհրդանշանն է, որոնք նմանապէս պիտի անհետանան։ Ճաճանչագեղ ապագայ մը կը գուշակեմ։ Յուսացէք ուրեմն։ Այս օրերս ձեզի պիտի վերադարձնեմ Տիանը։

— Այո՛, այո՛, ես ալ այնպէս կը հաւատամ, գոչեց Լէնօր, այդ բարեկամական խօսքերուն հաւատալով ջերմագին։ Տիանը պիտի վերադարձնէք ինծի... և յետոյ Ռոմէնն ալ... Այն ատեն երջանկութիւնը լիակատար պիտի ըլլայ։

— Թո՛ղ այնպէս ըլլայ, ըսաւ Ճուլիօ ժպտագին։

Բժիշգէտը դուրս ելաւ սենեակէն, ուր երկչոտութեամբ մուտ կը գործէին այգուն ցոլքերը։

* * *

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԷՊԻ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ՏԱՐԱԳՐՈՒՄ ՄԸ

Այս վէպին առաջին մասին մէջ ընթերցողը տեսաւ որ Բիէր տը Սէրիսօլ ալ եղբօրը պէս միեւնոյն ատեն սիրահարուած էր Լէնօրի, բայց գաղտնի պահած էր իր սէրը, չուզելով մրցակից հանդիսանալ եղբօրը։

Հակառակ իր վեհանձն բնաւորութեան, Բիէր այնքան տառապած էր երիտասարդ զոյգին նշանածութեան շրջանին, որ ուժ չունեցաւ տոկալու այն դժնդակ վիշտերուն, զորս պիտի ունենար մեղրալուսնի միջոցին։

Այդ չարիքին միակ դարմանն էր ընտանեկան յարկէն հեռանալը։

Բիէր հասկցաւ այդպէս ըլլալը և առանց վարանելու մեկնեցաւ, հակառակ իր սրտին մորմոքման, քանի որ իր կեանքի սիրասուն ընկերը եղած էր Ռոմէն, և պիտի փափաքէր մեռնիլ այն բնակարանին մէջ ուր ծնած էր։

Ռոմէն որ իր սիրոյն մէջ խորասուզուած էր հեշտալիօրէն, իբր աւետարանական պատգամ ընդունեց Բիէրի առաջ բերած պատրուակը, տունէն հեռանալու մասին։

Այդ գիտուն բժիշկը, որ այնքան կը սիրէր իր գրքերու ընթերցման մէջ թաղուիլ և մեծ հոգածութեամբ կը խնամէր իր հիւանդները, յանկարծ ճամբորդելու փափաք մը ունեցած էր, ինչ որ անբնական կը թուէր։

Բայց սէրը կոյր է ու անտրամաբան։

Իրենց գողտր եսասիրութեան անձնատուր, Ռոմէն ու Լէնօր բնական գտան Բիէրի գիտական եռանդը, որ զինքը կը մղէր դէպ ի օտար բժշկական համալսարանները, հոն ուսումնասիրելու համար մարդկութեան օգտակար վերջին գիւտերը։

Սէրիսօլներու անդրանիկ զաւակը հետաքրքիր միտք մը ունեցած էր միշտ։ Իր ընտանեսիրութիւնը արդիւնք էր եղբայրական սիրոյ, և այդ պատճառաւ իսկ չպիտի ուզէր բաժնուիլ տունէն, ամէն բանէ գերադաս համարելով իր եղբայրը։

Քանի որ մանկամարդ կնոջ մը մուտքը գլեակին մէջ՝ պիտի խանգարէր եղբայրական մտերմութիւնը, Բիէրի համար աւելի լաւ չպիտի՞ ըլլար տեղի տալ և աշխարհի մէջ թափառիլ։

Իր ընելիք շահեկան ուսումնասիրութիւնները և զբօսեցուցիչ ուղեւորութիւնները անզգալաբար պիտի ամոքէին իր վիրաւոր սիրտը։

Այսպէս կը տրամաբանէր խեղճ գիտունը իր միամտութեան մէջ, որ ամենէն բուռն տարփանքին մատնուած էր առաջին անգամ ըլլալով։ Բայց իրականութիւնը ընդհուպ պիտի փարատէր այդ անուրջը։ Բացակայութիւնը, որ զինքը պիտի բուժէր իր տարփանքէն, աւելի սաստկացուց զայն։ Լէնօր տակաւ աւելի յանկուցիչ ու գեղանի կը թուէր իրեն։ Մանկամարդ կնոջ երկնագոյն աչքերով գրաւիչ դէմքը անդադար կը ծփար իր աչքերուն առջեւ, և այդ վտանգաւոր հայեցողութիւնը արբշռանք կը պատճառէր իրեն։ Ի զուր մէկ մայրաքաղաքէն միւսը կը թափառէր, ու իբր բարեկամ ու պաշտօնակից կ'ընդունուէր բարձր արժանեաց տէր անձերու կողմէ։ Ցուցանատ ճիգեր կը կատարէր՝ միայն գիտութիւնը սիրելու համար։ Բայց իր սիրտը կը տրոփէր ու կ'ընդվզէր մտքին դէմ, ամէն անգամ որ Լէնօրի պատկերը կուգար աչքին առջեւ։ Բիէր շատ կը յոգնեցնէր ինքզինքը, բայց նոյն սրտայոյզ անուրջը կը սողոսկէր իր ծանր քունին մէջ։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ